

I. DISPOSICIONS GENERALS

1. PRESIDÈNCIA I CONSELLERIES DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria de Sanitat

DECRET 39/2005, de 25 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Reglament que regula les pràctiques de Policia Sanitària Mortuòria en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2005/2524]

El Reglament de Policia Sanitària Mortuòria, aprovat pel Decret 2263/1974, de 20 de juliol, ha donat cobertura sanitària a les pràctiques i ritus funeraris amb els mitjans materials, elements de transport i tècniques constructives propis del moment en què es va aprovar. El Decret 12/1995, de 10 de gener, del Consell de la Generalitat, el va desplegar.

L'esmentat Decret 2263/1974 és anterior a l'augment dels moviments migratoris i turístics, fenòmens estos d'especial intensitat a la Comunitat Valenciana.

Amb la present regulació es dona cobertura a l'actual tendència de fer les vetles en edificis diferents del domicili mortuori. Així mateix té en consideració la diversitat de confessions religioses, amb els seus ritus diferenciats, i la pràctica creixent de les cremacions com a destinació definitiva del cadàver.

El Consell de la Generalitat és competent en la matèria, segons que disposa el Reial Decret 278/1980, de 25 de gener, sobre transferència de competències en matèria d'activitats molestes, insalubres, nocives i perilloses, cultura i sanitat, a proposta del conseller de Sanitat, conforme amb el Consell Jurídic Consultiu de la Comunitat Valenciana, i amb la deliberació prèvia del Consell de la Generalitat, en la reunió del dia 25 de febrer de 2005,

DECRETE

Article únic

S'aprova el reglament que regula les pràctiques de Policia Sanitària Mortuòria en l'àmbit de la Comunitat Valenciana, que figura annex al present decret.

DISPOSICIÓ TRANSITÒRIA

Sense perjudi del que estableix la disposició final segona, les empreses funeràries existents a l'entrada en vigor d'este reglament tenen un any per adaptar-se a les seues disposicions.

La mateixa adaptació procedix en el cas dels cementeris existents.

DISPOSICIÓ DEROGATÒRIA

Queda derogat el Decret 80/1993, de 28 de juny, del Consell de la Generalitat, de consideració de sepelís ordinaris de determinats trasllats, així com les altres disposicions, del mateix rang o d'un rang inferior, que s'oposen al que estableix el present decret.

DISPOSICIONS FINALS

Primera

Es faculta el conseller de Sanitat per a dictar totes les disposicions que siguen necessàries per al desplegament i l'aplicació del present decret.

I. DISPOSICIONES GENERALES

1. PRESIDENCIA Y CONSELLERIAS DE LA GENERALITAT VALENCIANA

Conselleria de Sanidad

DECRETO 39/2005, de 25 de febrero, del Consell de la Generalitat, por el que se aprueba el Reglamento por el que se regulan las prácticas de policía sanitaria mortuoria en el ámbito de la Comunidad Valenciana. [2005/2524]

El Reglamento de Policía Sanitaria Mortuoria, aprobado por el Decreto 2263/1974, de 20 de julio, ha dado cobertura sanitaria a las prácticas y ritos funerarios, utilizando los medios materiales, elementos de transporte y técnicas constructivas propias del momento en el que se aprobó. En su desarrollo se dictó el Decreto 12/1995, de 10 de enero, del Consell de la Generalitat.

El mencionado Decreto 2263/1974 es anterior al aumento de los movimientos migratorios y turísticos, fenómenos éstos de especial intensidad en la Comunidad Valenciana.

Con la presente regulación se da cobertura a la actual tendencia de realizar los velatorios en edificios distintos al domicilio mortuorio. Así mismo contempla la existencia de distintas confesiones religiosas, con sus ritos diferenciados, y la práctica creciente de las cremaciones como destino definitivo del cadáver.

Siendo el Consell de la Generalitat competente en la materia, en virtud de lo dispuesto en el Real Decreto 278/1980, de 25 de enero, sobre transferencia de competencias en materia de actividades molestas, insalubres, nocivas y peligrosas, cultura y sanidad, a propuesta del conseller de Sanidad, conforme con el Consejo Jurídico Consultivo de la Comunidad Valenciana, y previa deliberación del Consell de la Generalitat, en la reunión del día 25 de febrero de 2005,

DECRETO

Artículo único

Se aprueba el Reglamento por el que se regulan las prácticas de policía sanitaria mortuoria en el ámbito de la Comunidad Valenciana, que figura anexo al presente Decreto.

DISPOSICIÓN TRANSITORIA

Sin perjuicio de lo dispuesto en la disposición final segunda, las empresas funerarias existentes a la entrada en vigor de este Reglamento deberán adaptarse a lo establecido en el mismo, en el plazo de un año a partir de dicha fecha.

Igual adaptación procederá en el caso de los cementerios existentes.

DISPOSICIÓN DEROGATORIA

Queda derogado el Decreto 80/1993, de 28 de junio, del Consell de la Generalitat, de consideración de sepelios ordinaris de determinados traslados, así como las demás disposiciones, de igual o inferior rango, que se opongan a lo establecido en el presente Decreto.

DISPOSICIONES FINALES

Primera

Se faculta al conseller de Sanidad para dictar cuantas disposiciones sean necesarias para el desarrollo y aplicación del presente Decreto.

Segona

El present decret entra en vigor l'endemà de la publicació en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Alacant, 25 de febrer de 2005

El president de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Sanitat,
VICENTE RAMBLA MOMPLET

ANNEX

Reglament que regula les pràctiques de policia sanitària mortuòria en l'àmbit de la Comunitat Valenciana

CAPÍTOL I
Disposicions generals

Article 1. Objecte

1. L'objecte del present reglament és la regulació de l'activitat de policia sanitària mortuòria en l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

2. La policia sanitària mortuòria, com a part integrant de la intervenció de l'administració Pública en matèria sanitària, comprèn:

- a) La regulació de qualsevol classe de pràctiques sanitàries sobre cadàvers i restes cadavèriques.
- b) Les condicions tecnicosanitàries que han de tindre totes les empreses, instal·lacions i servicis funeraris.
- c) Les normes sanitàries que han de tindre els cementeris i la resta de llocs de soterrament que puguen ser autoritzats.
- d) La funció inspectora i la potestat sancionadora, per al cas d'incompliment de la normativa vigent sobre la matèria.
- e) Totes aquelles activitats que, per raó de la matèria, puguen quedar dins de l'àmbit de regulació del present reglament.

Article 2. Distribució competencial

1. Les facultats administratives en matèria de policia sanitària mortuòria corresponen a la Conselleria de Sanitat i als ajuntaments.

2. En concret, és competència dels ajuntaments l'autorització dels cementeris i crematoris, l'autorització d'inhumació o la cremació dels cadàvers, així com el control sanitari de les empreses, les instal·lacions i els servicis funeraris regulats en este reglament. Tot açò s'ha de regular mitjançant una ordenança municipal, que ha d'estar adaptada al que estableix el present decret.

3. Les ordenances o reglaments municipals poden establir requisits mínims de qualitat o disponibilitat dels mitjans amb què han de comptar les empreses funeràries, si bé estos requisits han de justificar-se d'acord amb objectius de qualitat del servici, i han de ser proporcionals a la població i l'índex de mortalitat del municipi, sense que, en cap cas, directament o indirectament, puguen suposar una restricció a la lliure concurrència entre empreses funeràries.

Article 3. Competències de la Generalitat

Són competència de la Generalitat:

- a) La inspecció sanitària d'empreses, instal·lacions i servicis funeraris, quan raons de salut pública ho aconsellen.
- b) L'acreditació del personal apte per a exercir les funcions de preparació, tractament, conservació i embalsamament de cadàvers.
- c) L'homologació de mitjans materials utilitzats per a la prestació de servicis funeraris.

Segunda

El presente decreto entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Generalitat Valenciana*.

Alicante, 25 de febrero de 2005

El presidente de la Generalitat,
FRANCISCO CAMPS ORTIZ

El conseller de Sanidad,
VICENTE RAMBLA MOMPLET

ANEXO

Reglamento por el que se regulan las prácticas de policia sanitaria mortuoria en el ámbito de la Comunidad Valenciana

CAPÍTULO I
Disposiciones generales

Artículo 1. Objeto

1. El objeto del presente reglamento es la regulación de la actividad de policia sanitaria mortuoria en el ámbito territorial de la Comunidad Autónoma Valenciana.

2. La policia sanitaria mortuoria, como parte integrante de la intervención de la administración Pública en materia sanitaria, comprende:

- a) La regulación de toda clase de prácticas sanitarias sobre cadáveres y restos cadavéricos.
- b) Las condiciones técnico-sanitarias que han de cumplir todas las empresas, instalaciones y servicios funerarios.
- c) Las normas sanitarias que deben cumplir los cementerios y demás lugares de enterramiento que puedan ser autorizados.
- d) La función inspectora y la potestad sancionadora, para el caso de incumplimiento de la normativa vigente sobre la materia.
- e) Todas aquellas actividades que, por razón de la materia, puedan quedar dentro del ámbito de regulación del presente reglamento.

Artículo 2. Distribución competencial

1. Las facultades administrativas en materia de policia sanitaria mortuoria corresponden a la Conselleria de Sanidad y a los Ayuntamientos.

2. En concreto, es competencia de los Ayuntamientos la autorización de los cementerios y crematorios y la autorización de inhumación o la cremación de los cadáveres, así como el control sanitario de las empresas, las instalaciones y los servicios funerarios regulados en este Reglamento. Dicha competencia se regulará a través de la correspondiente Ordenanza Municipal, que deberá estar adaptada a lo establecido en el presente reglamento.

3. Las Ordenanzas o Reglamentos municipales podrán establecer requisitos mínimos de calidad o disponibilidad de los medios con que deben contar las empresas funerarias, si bien dichos requisitos deben justificarse de acuerdo con objetivos de calidad del servicio, y deben ser proporcionales a la población e índice de mortalidad del municipio, sin que, en ningún caso, directa o indirectamente, puedan suponer una restricción a la libre concurrència entre empresas funerarias.

Artículo 3. Competencias de la Generalitat

Son competencia de Generalitat:

- a) La inspección sanitaria de empresas, instalaciones y servicios funerarios, cuando razones de salud pública lo aconsejen.
- b) La acreditación del personal apto para ejercer las funciones de preparación, tratamiento, conservación y embalsamamiento de cadáveres.
- c) La homologación de medios materiales utilizados para la prestación de servicios funerarios.

Article 4. Competència del Registre Civil

La comprovació de les defuncions i la confirmació i inscripció en el Registre Civil s'han de fer d'acord amb el que estableix la normativa vigent en esta matèria.

Article 5. Autoritzacions judicials

Les autoritzacions previstes en este reglament es fan sense perjudici de les autoritzacions judicials que corresponguen segons la legislació vigent.

Article 6. Definicions

Per a este reglament s'entén per:

a) Cadàver: el cos humà durant els cinc primers anys següents a la mort. Este termini es computa des de la data de la mort que figure en la inscripció de la defunció en el Registre Civil.

b) Cementeri: el recinte tancat adequadament habilitat per a inhumar restes humanes, que compta amb l'autorització sanitària corresponent i la resta de requisits reglamentaris.

c) Cremació o incineració: la reducció a cendres del cadàver, de restes humanes o de restes cadavèriques, per mitjà de la calor.

d) Conducció: el transport d'un cadàver, criatura abortiva o membre procedent d'amputació, en fèretre o caixa de restes, des del domicili mortuori, lloc de l'avortament o de l'amputació, fins al cementeri o lloc d'incineració, sempre que ambdós llocs estiguen dins de l'àmbit territorial de la Comunitat Valenciana.

e) Depòsit de cadàvers: la sala o dependència, annexa generalment a un centre hospitalari, cementeri o tanatori, destinada al depòsit temporal de cadàvers, de restes cadavèriques, de criatures abortives o de membres procedents d'amputacions, que no s'han de vetlar.

f) Domicili mortuori: lloc on s'ha produït un òbit i roman el cadàver fins al moment de ser conduït a una destinació final. Tienen esta consideració el lloc on es produïx l'òbit, així com els tanatoris i els dipòsits de cementeris.

g) Empresa funerària: persona física o jurídica que, prèviament autoritzada per a això, presta l'activitat de servicis funeraris sota qualsevol forma de gestió admesa en dret, i s'encarrega d'actuar davant de l'administració Pública competent per a l'obtenció dels permisos necessaris i la resta de requisits exigits en la normativa aplicable, des que es produïx l'òbit fins a la destinació final del cadàver.

h) Fèretre i caixa de restes: caixa per a depositar el cadàver i les restes cadavèriques, respectivament, que s'ajuste a les condicions tècniques previstes en este reglament.

i) Forn crematori o d'incineració: instal·lació composta d'un o diversos forns per a la incineració de cadàvers, de restes humanes o de restes cadavèriques.

j) Forn crematori de cementeri: instal·lació destinada específicament a la destrucció de roba i la resta d'objectes que procedisquen de l'evacuació i neteja de sepultures, i que no siguen restes humanes, cadàvers o restes cadavèriques.

k) Lloc d'etapa: es consideren com a llocs d'etapa els tanatoris i els llocs públics o privats on el cadàver haja de romandre depositat per a la pràctica de servicis religiosos o cerimònies laiques d'acord amb els costums locals.

l) Putrefacció: procés que conduïx a la transformació de la matèria orgànica per via autolítica per mitjà de l'atac al cadàver per microorganismes i fauna complementària auxiliar.

m) Pràctica sanitària sobre cadàvers: qualsevol tipus de manipulació sanitària que es fa sobre els cadàvers, fora de les destinades a l'obtenció de peces anatòmiques i teixits per a trasplantaments.

n) Restes cadavèriques: el que queda del cos humà després del procés de transformació de la matèria orgànica i, en tot cas, una vegada transcorreguts cinc anys des de la mort.

o) Restes humanes: parts del cos humà d'entitat suficient procedents d'avortaments, mutilacions, operacions quirúrgiques o autòpsies, dissecció o treballs científics.

Artículo 4. Competencia del Registro Civil

La comprobación de las defunciones y su confirmación e inscripción en el Registro Civil deberán efectuarse de acuerdo con lo que establece la normativa vigente en esta materia.

Artículo 5. Autorizaciones judiciales

Las autorizaciones previstas en este Reglamento se realizarán sin perjuicio de las autorizaciones judiciales que correspondan a tenor de la legislación vigente.

Artículo 6. Definiciones

A los efectos de este Reglamento, se entiende por:

a) Cadáver: el cuerpo humano durante los cinco primeros años siguientes a la muerte. Este plazo se computará desde la fecha de la muerte que figure en la inscripción de la defunción en el Registro Civil.

b) Cementerio: el recinto cerrado adecuadamente habilitado para inhumar restos humanos, que cuenta con la oportuna autorización sanitaria y demás requisitos reglamentarios.

c) Cremación o incineración: la reducción a cenizas del cadáver, de restos humanos o de restos cadavéricos, por medio del calor.

d) Conducción: el transporte de un cadáver, criatura abortiva o miembro procedente de amputación, en fèretre o caja de restos, desde el domicilio mortuorio, lugar del aborto o amputación, hasta el cementerio o lugar de incineración, siempre que ambos lugares estén dentro del ámbito territorial de la Comunidad Autónoma Valenciana.

e) Depósito de cadáveres: la sala o dependencia, anexa generalmente a un centro hospitalario, cementerio o tanatorio, destinada al depósito temporal de cadáveres, de restos cadavéricos, de criaturas abortivas o de miembros procedentes de amputaciones, sin relación de los mismos.

f) Domicilio mortuorio: lugar donde se produjo el óbito y permanece el cadáver hasta el momento de ser conducido a su destino final. Tienen esta consideración el lugar donde fallece, así como los tanatorios y los depósitos de cementerios.

g) Empresa funeraria: persona física o jurídica que, previamente autorizada al efecto, presta la actividad de servicis funerarios bajo cualquier forma de gestión admitida en derecho, y se encarga de actuar ante la administración Pública competente para la obtención de los permisos necesarios y demás requisitos exigidos en la normativa aplicable, desde que se produce el óbito hasta el destino final del cadáver.

h) Fèretre y caja de restos: caja para depositar el cadáver y los restos cadavéricos, respectivament, que se ajuste a las condiciones técnicas previstas en este Reglamento.

i) Horno crematorio o de incineración: instalación compuesta de uno o varios hornos para la incineración de cadáveres, de restos humanos o de restos cadavéricos.

j) Horno crematorio de cementerio: instalación destinada específicamente a la destrucción de ropas y demás objetos que procedan de la evacuación y limpieza de sepulturas, y que no sean restos humanos, cadáveres o restos cadavéricos.

k) Lugar de etapa: se consideran como tales los tanatorios, así como aquellos lugares públicos o privados donde el cadáver deba permanecer depositado para la práctica de servicis religiosos o ceremonias laicas de acuerdo con las costumbres locales.

l) Putrefacción: proceso que conduce a la transformación de la materia orgànica por via autolítica mediante el ataque al cadáver por microorganismos y fauna complementaria auxiliar.

m) Práctica sanitaria sobre cadáveres: cualquier tipo de manipulación sanitaria que se realice sobre los mismos, fuera de las destinadas a la obtención de piezas anatómicas y tejidos para trasplantes.

n) Restos cadavéricos: lo que queda del cuerpo humano después del proceso de transformación de la materia orgànica y, en todo caso, una vez transcurridos cinco años desde la muerte.

o) Restos humanos: partes del cuerpo humano de entidad suficiente procedentes de abortos, mutilaciones, operaciones quirúrgicas o autopsias, disección o trabajos científicos.

p) Sepultura: qualsevol lloc destinat a la inhumació de cadàvers o restes cadavèriques dins d'un cementeri o en lloc degudament autoritzat. S'inclou en este concepte:

1. Fossa: excavacions practicades directament en terra.
  2. Nínxol: cavitats d'una construcció funerària per a la inhumació d'un o més cadàvers o restes cadavèriques, construïdes artificialment, que poden ser subterrànies o aèries, tancades amb una llosa o barandat.
  3. Tomba: lloc soterrat d'inhumació d'un o més cadàvers o restes cadavèriques, cobert per una llosa i integrat per un o més nínxols.
  4. Panteó: monument funerari destinat a la inhumació de diferents cadàvers o de restes cadavèriques, integrat per un o més nínxols.
  5. Mausoleu: tomba monumental o conjunt monumental de tombes
  6. Columbari: construcció funerària amb nínxols per a depositar les urnes amb cendres.
  7. Cripta: volta subterrània d'una església que servix de sepultura i que comprén un o més nínxols.
- q) Tanatoestètica: conjunt de tècniques de cosmètica i modelatge que permeten millorar l'aparença del cadàver.
- r) Tanatopràxia: conjunt de tècniques aplicades al cadàver que retarden o impedeixen els fenòmens de putrefacció. Tenen esta consideració les següents tècniques:
- La refrigeració, mètode que, mentre actua, retarda el procés de putrefacció del cadàver per mitjà del descens artificial de la temperatura dins dels límits previstos en l'article 38.1 del present reglament.
  - La congelació, que és el mètode de conservació del cadàver per mitjà de la hipotèrmia, segons que estableix l'article 38.1 del present reglament.
  - La conservació transitòria, mètode que, per mitjà de l'aplicació de substàncies químiques, retarda el procés de putrefacció.
  - L'embalsamament, mètode que impedeix l'aparició de fenòmens de putrefacció
- s) Tanatori: establiment funerari habilitat com a lloc d'etapa del cadàver entre el lloc de defunció i el d'inhumació o cremació, degudament preparat per a la realització de pràctiques de tanatopràxia i tanatoestètica, i per a l'exposició dels cadàvers.
- t) Trasllats: transport del cadàver o resta cadavèrica des del domicili mortuori, tanatori, cementeri o lloc de soterrament autoritzat, segons el cas, fins al lloc d'inhumació o incineració, quan un dels dos llocs estiga fora del territori de la Comunitat Autònoma Valenciana. Així mateix, es considera trasllat el transport en idèntiques circumstàncies a les anteriors quan es tracte de cadàvers exhumats, o de criatures abortives i membres.

CAPÍTOL II

Destinació final dels cadàvers i restes humanes i la seua classificació

Article 7. Destinació final dels cadàvers

La destinació final de tot cadàver serà:

- a) El soterrament en cementeri o lloc autoritzat.
- b) La incineració o cremació.
- c) La immersió en alta mar, en els supòsits legalment previstos.
- d) La utilització per a fins científics i d'ensenyança, d'acord amb les disposicions vigents.
- e) La preservació, per mitjà de les pràctiques previstes en este reglament o de les que reglamentàriament autoritze la Conselleria de Sanitat.

Article 8. Destinació final de les criatures abortives i de restes humanes

1. També tindran una de les destinacions expressades en l'article anterior les restes humanes procedents d'avortaments, amputacions i intervencions quirúrgiques, així com les criatures abortives,

p) Sepultura: cualquier lugar destinado a la inhumación de cadáveres o restos cadavéricos dentro de un cementerio o en lugar debidamente autorizado. Se incluyen en este concepto:

1. Fosa: excavaciones practicadas directamente en tierra.
  2. Nicho: cavidades de una construcción funeraria para la inhumación de uno o más cadáveres o restos cadavéricos, construidas artificialmente, que pueden ser subterráneas o aéreas, cerradas con una losa o tabique.
  3. Tumba: lugar soterrado de inhumación de uno o más cadáveres o restos cadavéricos, cubierto por una losa e integrado por uno o más nichos.
  4. Panteón: monumento funerario destinado a la inhumación de diferentes cadáveres o de restos cadavéricos, integrado por uno o más nichos.
  5. Mausoleo: tumba monumental o conjunto monumental de tumbas.
  6. Columbario: construcción funeraria con nichos para depositar las urnas con cenizas.
  7. Cripta: bóveda subterránea de una iglesia que sirve de sepultura y que comprende uno o más nichos.
- q) Tanatoestética: conjunto de técnicas de cosmética y modelado que permiten mejorar la apariencia del cadáver.
- r) Tanatopraxia: conjunto de técnicas aplicadas al cadáver que retrasan o impiden los fenómenos de putrefacción. Tienen esta consideración las siguientes técnicas:
- La refrigeración, método que, mientras actúa, retrasa el proceso de putrefacción del cadáver por medio del descenso artificial de la temperatura dentro de los límites contemplados en el artículo 38.1 del presente reglamento.
  - La congelación, que es el método de conservación del cadáver por medio de la hipotermia, de conformidad a lo establecido en el artículo 38.1 del presente reglamento.
  - La conservación transitoria, método que, mediante la aplicación de sustancias químicas, retarda el proceso de putrefacción.
  - El embalsamamiento, método que impide la aparición de fenómenos de putrefacción.
- s) Tanatorio: establecimiento funerario habilitado como lugar de etapa del cadáver entre el lugar de fallecimiento y el de inhumación o cremación, debidamente acondicionado para la realización de prácticas de tanatopraxia y tanatoestética, y para la exposición de los cadáveres.
- t) Traslados: transporte del cadáver o resto cadavérico desde el domicilio mortuorio, tanatorio, cementerio o lugar de enterramiento autorizado, según el caso, hasta el lugar de inhumación o incineración, cuando uno de los dos lugares esté fuera del territorio de la Comunidad Autónoma Valenciana. Asimismo se considera traslado el transporte en idénticas circunstancias a las anteriores cuando se trate de cadáveres exhumados, o de criaturas abortivas y miembros.

CAPÍTULO II

Del destino final de los cadáveres y restos humanos y su clasificación

Artículo 7. Destino final de los cadáveres

El destino final de todo cadáver será:

- a) El enterramiento en cementerio o lugar autorizado.
- b) La incineración o cremación.
- c) La inmersión en alta mar, en los supuestos legalmente previstos.
- d) La utilización para fines científicos y de enseñanza, de acuerdo con las disposiciones vigentes.
- e) La preservación, mediante las prácticas previstas en este Reglamento o de las que reglamentariamente autorice la Conselleria de Sanidad.

Artículo 8. Destino final de las criaturas abortivas y de restos humanos

1. También tendrán uno de los destinos expresados en el artículo anterior los restos humanos procedentes de abortos, amputaciones e intervenciones quirúrgicas, así como las criaturas abortivas,

sense un altre requisit en l'orde sanitari que el certificat mèdic que n'acredite la causa i procedència.

2. En el cas que el metge firmant del certificat deduïska l'existència de possibles riscos de contaminació, contagi o radiacions, ho posarà en coneixement de la Conselleria de Sanitat, que adoptarà les mesures oportunes.

Article 9. Classificació dels cadàvers

Per a este reglament, els cadàvers es classifiquen en dos grups, segons les causes de defunció:

– Grup I: la causa de la mort representa un risc sanitari tant de tipus professional per al personal funerari com per al conjunt de la població, com ara el còlera, carboncle, ràbia, pesta, febra hemorràgica causada per virus, encefalitis de Creutzfeldt-Jacob, diftèria, àntrax, i contaminació per productes radioactius i aquelles altres causes que, en el seu moment, puga determinar l'autoritat sanitària de forma general, o les que, en atenció a circumstàncies epidemiològiques concretes, determine l'alcalde del municipi afectat, o l'òrgan autonòmic de Sanitat, si l'abast territorial d'estes circumstàncies excedix l'àmbit territorial del terme municipal.

– Grup II: quan la causa de la mort no estiga inclosa en el grup anterior.

Article 10. Regles generals

1. Es prohibix la conducció, la inhumació i la incineració de cadàvers sense un fèretre de les característiques que s'indiquen en este reglament, a excepció dels casos de greus anormalitats epidemiològiques o de catàstrofes i dels altres previstos en este reglament.

2. En supòsits de greus anormalitats epidemiològiques, l'alcalde del municipi afectat pot autoritzar que s'efectuen inhumacions sense fèretre, en les condicions que es determine. En el cas que la anormalitat o la catàstrofe excedisca del terme municipal, correspon a l'òrgan autonòmic de Sanitat autoritzar les inhumacions sense fèretre i determinar-ne les condicions. Ambdues autoritats han de ser informades, immediatament, de les decisions que puguen haver adoptat cada una d'elles en l'exercici de les seues competències.

Article 11. Classes de fèretres

1. Per a la seua utilització obligatòria, segons corresponga en cada cas, els fèretres poden ser dels tipus següent:

a) Comú: construït en fusta, aglomerat o un altre material biodegradable de característiques semblants, autoritzat d'acord amb el que preveu l'apartat 2 d'este article, d'un mínim de 15 mil·límetres de gruix, sense clells i amb les parts sòlidament unides entre si.

b) Especial o de trasllat: estarà compost per dos caixes. L'exterior, de característiques anàlogues a les dels fèretres comuns, amb un gruix mínim de 20 mil·límetres i reforçada. La interior pot ser de làmines de plom o de zinc de 0'30 mil·límetres com a mínim, soldades entre si, o de qualsevol altre material que complisca tècnica-ment els requisits d'estanquitat.

Els fèretres especials han de ser preparats de manera que impedisquen els efectes de la pressió dels gasos en el seu interior per mitjà de l'aplicació de filtres depuradors i altres dispositius adequats.

c) Fèretres per a incineració: les seues condicions estan fixades per les necessitats d'eliminació de residus aliens al cadàver i per les del forn crematori. En este cas, cal ajustar-se a les indicacions dels responsables de cementeris i crematoris i, si no n'hi ha, dels fabricants de fèretres.

d) Caixes per a restes cadavèriques, restes humans procedents d'avortaments, amputacions i intervencions quirúrgiques: han de ser metàl·liques o de qualsevol altre material impermeable o impermeabilitzat. Les dimensions han de ser les necessàries per a contingre-hi adequadament les restes.

2. La inclusió de nous tipus de materials per a la fabricació dels fèretres esmentats en l'apartat anterior requereix l'homologació o

sin otro requisito en el orden sanitario que el certificado médico que acredite su causa y procedencia.

2. En el caso de que el médico firmante del certificado deduzca la existencia de posibles riesgos de contaminación, contagio o radiaciones, lo pondrá en conocimiento de la Conselleria de Sanidad, que adoptará las medidas oportunas.

Artículo 9. Clasificación de los cadáveres

A los efectos de este Reglamento, los cadáveres se clasifican en dos grupos, según las causas de defunción:

– Grupo I: comprende aquellos cadáveres cuya causa de muerte representa un riesgo sanitario tanto de tipo profesional para el personal funerario como para el conjunto de la población, tales como el cólera, carbonco, rabia, peste, fiebre hemorrágica causada por virus, encefalitis de Creutzfeldt-Jacob, difteria, ántrax, y contaminación por productos radiactivos, así como aquellas otras que, en su momento, pueda determinar la autoridad sanitaria de forma general, o aquellas que, en atención a circunstancias epidemiológicas concretas, determine el Alcalde del municipio afectado, o el órgano autonómico de sanidad si el alcance territorial de estas circunstancias excede el ámbito territorial del término municipal.

– Grupo II: comprende los cadáveres cuya causa de muerte no esté incluida en el grupo anterior.

Artículo 10. Reglas generales

1. Se prohíbe la conducción, inhumación e incineración de cadáveres sin el correspondiente fèretre de las características que se indican en este Reglamento, con excepción de los casos de graves anomalías epidemiológicas o de catástrofes y de los otros previstos expresamente en este Reglamento.

2. En supuestos de graves anomalías epidemiológicas, el Alcalde del municipio afectado podrá autorizar que se efectúen inhumaciones sin fèretre, en las condiciones que se determine. En caso de que la anomalía o la catástrofe exceda del término municipal, corresponderá al órgano autonómico de sanidad autorizar las inhumaciones sin fèretre y determinar las condiciones. Ambas autoridades serán informadas, inmediatamente, de las decisiones que pueda haber adoptado cada una de ellas en el ejercicio de sus competencias respectivas.

Artículo 11. Clases de fèretros

1. A los efectos de su utilización obligatoria, según corresponda en cada caso, los fèretros pueden ser de los siguientes tipos:

a) Común: construido en madera, aglomerado u otro material biodegradable de características similares, autorizado de acuerdo con lo que prevé el apartado 2 de este artículo, de un mínimo de 15 milímetros de grosor, sin grietas y con las partes sòlidamente unidas entre sí.

b) Especial o de traslado: estará compuesto por dos cajas. La exterior de características análogas a las de los fèretros comunes, con un espesor mínimo de 20 milímetros y reforzada. La interior podrá ser de láminas de plomo o de zinc de 0'30 milímetros como mínimo, soldadas entre sí, o de cualquier otro material que cumpla técnicamente los requisitos de estanqueidad.

Los fèretros especiales deben ser acondicionados de forma que impidan los efectos de la presión de los gases en su interior mediante la aplicación de filtros depuradores y otros dispositivos adecuados.

c) Fèretros para incineración: sus condiciones vendrán fijadas por las necesidades de eliminación de residuos ajenos al cadáver y por las del horno crematorio. En este caso, se estará a las indicaciones de los responsables de cementerios y crematorios y, en su defecto, de los fabricantes de fèretros.

d) Cajas para restos cadavéricos, restos humanos procedentes de abortos, amputaciones e intervenciones quirúrgicas: serán metálicas o de cualquier otro material impermeable o impermeabilizado. Sus dimensiones serán las precisas para contener adecuadamente los restos.

2. La inclusión de nuevos tipos de materiales para la fabricación de los fèretros citados en el apartado anterior requiere la previa

autorització sanitària prèvia de l'òrgan autonòmic competent. En tot cas, no es pot emprar cap tipus de material, revestiment, bossa o semblant de característiques impermeables que impedisquen la putrefacció normal dels cadàvers, llevat de les especificacions de l'article 11.1.d).

CAPÍTOL III Tractament del cadàver

Article 12. Inhumació del cadàver

1. La inhumació d'un cadàver pot fer-se una vegada obtingudes la certificació mèdica de defunció i la llicència de soterrament, transcorregudes més de 24 hores de la defunció i abans que en faça 48.

2. En els casos en què prèviament es practicara l'autòpsia o s'obtingueren òrgans per a trasplantaments, es pot autoritzar la inhumació del cadàver abans que transcorreguen 24 hores.

3. En la determinació dels terminis màxims per a procedir a la destinació final del cadàver no computa el període durant el qual un cadàver haja sigut refrigerat, amb un màxim de 48 hores, o congelat, amb un màxim de 96 hores, en unes instal·lacions adequades per a estes finalitats, degudament autoritzades.

Article 13. Lloc d'inhumació

Les inhumacions de cadàvers es verificaran sempre en cementeris o en llocs de soterrament degudament autoritzats. En este cas, es requerirà l'adopció de les condicions higienicosanitàries fixades pel present Reglament i la seua normativa de desplegament.

Article 14. Supòsit d'inhumació immediata

1. Sense perjudi del que preveu l'article 12, quan existisquen raons sanitàries que aconsellen la inhumació immediata d'un cadàver, l'alcalde del municipi ha d'ordenar que el transporten urgentment al depòsit de cadàvers del cementeri de la mateixa localitat, excepte en els casos d'intervenció judicial, per a fer-ne la inhumació tan prompte com siga possible. Quan les raons sanitàries determinants de la inhumació immediata tinguen una incidència territorial que excedisca d'un terme municipal, la competència per a ordenar la conducció immediata correspon a l'òrgan autonòmic de Sanitat.

2. Els cadàvers contaminats per productes radioactius han de ser objecte del tractament especial que acorde l'organisme competent en la matèria.

Article 15. Utilització de fèretres

1. D'acord amb l'article 10, es prohibeix la conducció, el trasllat i el soterrament o la incineració de cadàvers sense el fèretre de les característiques definides en este reglament. No obstant això, i sense perjudi del que disposa l'article 26 per al cas de donants de teixits o d'òrgans, per al cas de cadàvers de persones mortes fora del seu domicili (hotels, clíniques, vies públiques), pot fer-se'n la conducció fins al centre sanitari habilitat o fins al tanatori, introduïts en un sudari impermeable amb tancament de cremallera i transportats en una llitera adequada per a això. Una vegada es troben en el tanatori o domicili mortuori s'han de depositar en fèretres reglamentaris.

2. Cada fèretre ha de contindre exclusivament el cadàver per al qual es va autoritzar la inhumació, excepte en els casos següents:

- Mares i criatures abortives o nounats, morts ambdós en el moment del part.
- Catàstrofes.
- Greus anormalitats epidemiològiques.

3. En els supòsits b) i c) de l'apartat anterior, la inhumació de dos o més cadàvers en el mateix fèretre ha de ser autoritzada o ordenada per l'alcalde del municipi afectat. En el cas que la catàstrofe o la anormalitat epidemiològica afecte més d'un municipi, correspon a l'òrgan autonòmic de sanitat autoritzar o ordenar la inhumació de dos o més cadàvers en el mateix fèretre. Ambdues autoritats han de ser informades, immediatament, de les decisions

homologación o autorización sanitaria del órgano autonómico competente. En todo caso, no se podrá emplear ningún tipo de material, revestimiento, bolsa o similar de características impermeables que impidan la normal putrefacción de los cadáveres, salvo lo especificado en el artículo 11.1.d).

CAPÍTULO III Tratamiento del cadáver

Artículo 12. Inhumación del cadáver

1. La inhumación de un cadáver podrá realizarse una vez obtenidas la certificación médica de defunción y la licencia de enterramiento, transcurridas más de 24 horas del fallecimiento y antes de que se cumplan las 48 horas desde aquél.

2. En los casos en que previamente se practicase la autopsia o se obtuviesen órganos para trasplantes, se podrá autorizar la inhumación del cadáver antes de que transcurran 24 horas.

3. En la determinación de los plazos máximos para proceder al destino final del cadáver no computa el período durante el que un cadáver haya sido refrigerado, con un máximo de 48 horas, o congelado, con un máximo de 96 horas, en unas instalaciones adecuadas para estas finalidades, debidamente autorizadas.

Artículo 13. Lugar de inhumación

Las inhumaciones de cadáveres se verificarán siempre en cementerios o en lugares de enterramiento debidamente autorizados. En este caso, se requerirá la adopción de las condiciones higiénico-sanitarias fijadas por el presente reglamento y su normativa de desarrollo.

Artículo 14. Supuesto de inhumación inmediata

1. Sin perjuicio de lo previsto en el artículo 12, cuando existan razones sanitarias que aconsejen la inhumación inmediata de un cadáver, el Alcalde del municipio correspondiente ordenará que sea transportado urgentemente al depósito de cadáveres del cementerio de la propia localidad, salvo en los casos de intervención judicial, para proceder a su inhumación tan pronto sea posible. Cuando las razones sanitarias determinantes de la inhumación inmediata tengan una incidencia territorial que exceda de un término municipal, la competencia para ordenar la conducción inmediata corresponderá al órgano autonómico de sanidad.

2. Los cadáveres contaminados por productos radiactivos deben ser objeto del tratamiento especial que acuerde el organismo competente en la materia.

Artículo 15. Utilización de féretros

1. De acuerdo con el artículo 10, se prohíbe la conducción, traslado y enterramiento o incineración de cadáveres sin el correspondiente féretro de las características definidas en este Reglamento. No obstante, y sin perjuicio de lo que dispone el artículo 26 para el caso de donantes de tejidos o de órganos, para el caso de cadáveres de personas fallecidas fuera de su domicilio (hoteles, clínicas, vías públicas), podrá realizarse la conducción hasta el centro sanitario habilitado o hasta el tanatorio introducidos en un sudario impermeable con cierre de cremallera y transportados en una camilla adecuada al efecto. Una vez se hallen en el tanatorio o domicilio mortuorio serán depositados en féretros reglamentarios.

2. Cada féretro debe contener exclusivamente el cadáver para el que se autorizó la inhumación, salvo en los siguientes casos:

- Madres y criaturas abortivas o recién nacidos, muertos ambos en el momento del parto.
- Catástrofes.
- Graves anomalías epidemiológicas.

3. En los supuestos b) y c) del apartado anterior, la inhumación de dos o más cadáveres en el mismo féretro debe ser autorizada u ordenada por el Alcalde del municipio afectado. En el caso de que la catástrofe o la anomalía epidemiológica afecte a más de un municipio, corresponderá al órgano autonómico de sanidad autorizar u ordenar la inhumación de dos o más cadáveres en el mismo féretro. Ambas autoridades serán informadas, inmediatamente, de

que puguen haver adoptat cada una d'elles fent ús de les competències respectives.

4. Els fèretres, una vegada tancats, no es podran obrir excepte per orde judicial o a petició dels familiars, sempre que es faça en un tanatori, i sempre que es tracte de cadàvers del grup II, segons la classificació establida en l'article 9. En estes mateixes condicions pot ser autoritzat el canvi de fèretres i en queda prohibida en tot cas la reutilització.

Article 16. Requisits d'autorització dels crematoris

1. Els cadàvers poden ser incinerats amb independència de la causa de la mort, excepte els que puguen presentar contaminació per productes radioactius. Si el cadàver continguera elements termoactius, els familiars del difunt tenen l'obligació de declarar-ne l'existència en el cadàver i ha de fer-se'n l'extracció abans de la incineració.

2. Les urnes en què es depositen les cendres que resulten d'una incineració han de permetre identificar el difunt a qui corresponguen. El transport de les urnes de cendres, o el seu depòsit posterior, no estan subjectes a cap exigència de tipus sanitari, i poden ser depositades en un lloc habilitat per a això en els cementeris o escampades a l'aire lliure, a excepció de les vies públiques i la resta de llocs on existisca una restricció específica.

3. La sol·licitud d'incineració es dirigirà a l'entitat responsable del forn crematori, i s'acompanyarà del certificat mèdic de defunció i fotocòpia diligenciada de la llicència de soterrament i, en cas de cadàver intervingut judicialment, de la resolució del jutge competent que no s'oposa a efectuar la incineració.

Article 17. Autoritzacions administratives per a l'obertura de forns d'incineració de cadàvers

1. Els forns crematoris o d'incineració de cadàvers estan subjectes a l'autorització de l'ajuntament o si és el cas ajuntaments, que corresponga, amb un informe previ favorable de caràcter sanitari de la Conselleria de Sanitat.

2. Finalitzades les obres, l'empresa instal·ladora ho ha de comunicar a l'ajuntament corresponent, el qual ha de comprovar si s'han observat les condicions del projecte i les imposades en l'informe autonòmic, si fóra el cas. Feta esta comprovació, l'ajuntament pot posar en funcionament les instal·lacions o autoritzar-ne el funcionament.

3. Transcorregut un mes des de la recepció de la comunicació de finalització de les obres sense que s'haja dictat una resolució expressa d'obertura, s'entén estimada la petició.

Article 18. Obligacions de l'entitat responsable dels crematoris

1. L'entitat responsable de la incineració ha de disposar d'un llibre-registre d'incineracions de cadàvers, de restes humanes i de restes cadavèriques. En este llibre s'han d'anotar tots els servicis prestats, amb especificació del nom, cognoms i número del document nacional d'identitat o document equivalent del difunt i de la data de la incineració; en el cas de restes humanes s'ha de fer constar la peça i el nom de la persona a qui pertanga.

2. Quant a la utilització de fèretres per a incineració, cal ajustar-se al que preveu l'article 11.1.c).

3. Es prohibeix la reutilització dels fèretres que no s'incineren en la cremació, que seran destruïts immediatament.

Article 19. Condicions higienicosanitàries dels crematoris

1. En els municipis on hi haja instal·lat un forn incinerador de cadàvers, es regularà la prestació del servici d'acord amb el que preveu este reglament i la resta de normativa aplicable.

2. Els crematoris han de reunir les condicions higienicosanitàries adequades per al fi que es destinen i, com a mínim, els següents requisits generals:

a) Ubicació: ha de ser en un edifici independent exclusiu per a usos funeraris i activitats afins o complementàries que servisquen per a la millor prestació del servici. En estes instal·lacions també

las decisiones que pueda haber adoptado cada una de ellas en el ejercicio de sus respectivas competencias.

4. Los fèretros, una vez cerrados, no se podrán abrir salvo orden judicial o a petición de los familiares, siempre que se realice en un tanatorio y siempre que se trate de cadáveres del grupo II, según la clasificación establecida en el artículo 9. En estas mismas condiciones podrá ser autorizado el cambio de fèretros, quedando prohibida en todo caso la reutilización de los mismos.

Artículo 16. Requisitos de autorización de los crematorios

1. Los cadáveres pueden ser incinerados con independencia de la causa de la muerte, salvo aquellos que puedan presentar contaminación por productos radioactivos. Si el cadáver contuviese elementos termo-activos, los familiares del fallecido tienen la obligación de declarar su existencia en el cadáver y debe procederse a su extracción, antes de iniciar la incineración.

2. Las urnas en que se depositen las cenizas resultantes de una incineración deberán permitir identificar al difunto al que correspondan. El transporte de las urnas de cenizas, o su depósito posterior, no están sujetos a ninguna exigencia de tipo sanitario, pudiendo ser depositadas en lugar habilitado al efecto en los cementerios o esparcidas al aire libre, con excepción de las vías públicas y demás lugares donde exista una restricción específica.

3. La solicitud de incineración se dirigirá a la entidad responsable del horno crematorio, y se acompañará del certificado médico de defunción y fotocopia diligenciada de la licencia de enterramiento y, en caso de cadáver intervenido judicialmente, de la resolución del Juez competente en la que se manifieste la no oposición a que se efectúe la incineración.

Artículo 17. Autorizaciones administrativas para la apertura de hornos de incineración de cadáveres

1. Los hornos crematorios o de incineración de cadáveres están sujetos a la autorización del Ayuntamiento, o en su caso Ayuntamientos, correspondientes, previo informe favorable de carácter sanitario de la Conselleria de Sanidad.

2. Finalizadas las obras, la empresa instaladora lo debe comunicar al Ayuntamiento correspondiente, el cual debe comprobar si se han observado las condiciones del proyecto y las impuestas en el informe autonómico, si fuera el caso. Realizada esta comprobación, el Ayuntamiento puede poner en funcionamiento las instalaciones o autorizar el funcionamiento de éstas.

3. Transcurrido un mes desde la recepción de la comunicación de finalización de las obras sin que se haya dictado resolución expresa de apertura, se entiende estimada la petición.

Artículo 18. Obligaciones de la entidad responsable de los crematorios

1. La entidad responsable de la incineración deberá disponer de un libro-registro de incineraciones de cadáveres, de restos humanos y de restos cadavéricos. En este libro se anotarán todos los servicios prestados, con especificación del nombre, apellidos y número del Documento Nacional de Identidad o documento equivalente del difunto y de la fecha de la incineración; en el caso de restos humanos se hará constar la pieza y el nombre de la persona a quien pertenezca.

2. En cuanto a la utilización de fèretros para incineración, se estará a lo previsto en el artículo 11.1.c)

3. Se prohíbe la reutilización de los fèretros que no se incineren en la cremación, que serán destruidos inmediatamente.

Artículo 19. Condiciones higiénico-sanitarias de los crematorios

1. En los municipios donde haya instalado un horno incinerador de cadáveres, se regulará la prestación del servicio de conformidad con lo que prevé este Reglamento y el resto de normativa aplicable.

2. Los crematorios deberán reunir las condiciones higiénico-sanitarias adecuadas para el fin al que se destinan y, como mínimo, los siguientes requisitos generales:

a) Ubicación: será en un edificio independiente exclusivo para usos funerarios y actividades afines o complementarias que sirvan para la mejor prestación del servicio. En estas instalaciones también

poden ubicar-se les oficines i seus socials de l'empresa prestadora amb tots els seus servicis empresarials, sempre que estos no afecten negativament la prestació del servici. Els crematoris també poden ubicar-se en cementeris o tanatoris.

b) Dependències: antesala amb sala d'espera i neteges per al públic, i sala de despedides des d'on es pot presenciar la introducció del fèretre en el forn crematori.

c) Personal i equipament: ha de disposar del personal, i del material i equipament necessari i suficient per a atendre els servicis oferits, garantint un nivell d'higiene adequat.

d) Vestuaris, neteges i dutxes per al personal.

Article 20. Prohibició

No es pot derruir, o utilitzar per a altres fins, cap construcció funerària destinada a la inhumació de cadàvers abans del transcurs de dos anys des de l'última inhumació, si es tracta de cadàvers compresos en el grup II de l'article 9 del present reglament, o de cinc anys si es tracta de cadàvers del grup I, excepte amb autorització de l'alcalde del municipi corresponent, amb un informe previ de la Conselleria de Sanitat o per mitjà d'autorització judicial.

Article 21. Autorització

1. L'alcalde del municipi corresponent, sense perjudi del que preveu l'article anterior, per causes d'interés general o salut pública, pot autoritzar l'exhumació de cadàvers o de restes cadavèriques que hagen de ser immediatament reinhumats o incinerats dins del mateix cementeri.

2. L'exhumació de cadàvers o de restes cadavèriques que hagen de ser conduïts o traslladats a un altre cementeri requereix l'autorització de la Conselleria de Sanitat. En este cas, els servicis municipals o els dependents dels Departaments de Sanitat, segons siga procedent, han de comprovar l'estat en què es troba el cadàver i, tenint en compte les circumstàncies concurrents, han de determinar les mesures higienicosanitàries adequades i poden acordar la substitució del fèretre o de la caixa exterior si no es trobaren en bon estat, en el supòsit de cadàvers inhumats en fèretres especials.

3. De les actuacions efectuades pels servicis municipals o autonòmics s'ha d'alçar acta, el contingut de la qual s'ha de determinar reglamentàriament. L'acta s'ha de conservar pels servicis administratius del cementeri i anotar-se en el llibre registre.

Article 22. Procediment

1. La sol·licitud d'exhumació ha de presentar-se davant de l'organisme competent d'acord amb el que preveuen els articles anteriors, acompanyada de certificat literal de defunció i de la llicència de soterrament.

2. L'autoritat competent ha de notificar a les persones interessades, a través dels servicis funeraris corresponents, el dia i l'hora de la pràctica de l'exhumació.

3. Transcorregut un mes des de la presentació de la sol·licitud sense que s'haja dictat una resolució que autoritza l'exhumació, s'entén que esta ha sigut estimada.

4. L'autorització d'exhumació pot suspendre's o denegar-se, entre altres causes, per condicions climatològiques extremes.

5. En qualsevol cas, el termini màxim que ha de transcórrer des de l'exhumació fins a la reinhumació d'un cadàver no pot excedir les quaranta-huit hores.

CAPÍTOL IV

La conducció i el trasllat de cadàvers

Article 23. Conducció i transport de cadàvers i restes cadavèriques dins de la Comunitat Autònoma Valenciana

1. Els cadàvers sense inhumar del Grup II de l'article 9 poden ser conduïts en fèretres comuns dins del territori de la Comunitat Autònoma Valenciana i han de ser transportats en fèretre de trasllat quan el transport tinga lloc passades les 48 hores des de la defunció o la destinació final estiga fora del territori de la Comunitat Autò-

podrán ubicarse las oficinas y sedes sociales de la empresa prestadora del mismo con todos sus servicios empresariales, siempre que éstos no afecten negativamente a la prestación del servicio. Los crematorios también podrán ubicarse en cementerios o tanatorios.

b) Dependencias: antesala con sala de espera y aseos para el público, y sala de despedidas desde donde se podrá presenciar la introducción del féretro en el horno crematorio.

c) Personal y equipamiento: deberá disponer del personal y del material y equipamiento necesarios y suficientes para atender los servicios ofertados, garantizando un adecuado nivel de higiene.

d) Vestuarios, aseos y duchas para el personal.

Artículo 20. Prohibición

No se puede derruir, o utilizar para otros fines, ninguna construcción funeraria destinada a la inhumación de cadáveres antes del transcurso de dos años desde la última inhumación, si se trata de cadáveres comprendidos en el grupo II del artículo 9 del presente reglamento, o de cinco años si se trata de cadáveres del grupo I, excepto con autorización del Alcalde del municipio correspondiente previo informe de de la Conselleria de Sanidad o mediante autorización judicial.

Artículo 21. Autorización

1. El Alcalde del municipio correspondiente, sin perjuicio de lo previsto en el artículo anterior, por causas de interés general o salud pública, podrá autorizar la exhumación de cadáveres o de restos cadavéricos que hayan de ser inmediatamente reinhumados o incinerados dentro del mismo cementerio.

2. La exhumación de cadáveres o de restos cadavéricos que hayan de ser conducidos o trasladados a otro cementerio requerirá la autorización de la Conselleria de Sanidad. En este caso, los servicios municipales o los dependientes de los departamentos de sanidad, según proceda, deberán comprobar el estado en que se encuentra el cadáver y, teniendo en cuenta las circunstancias concurrentes, determinarán las medidas higiénico-sanitarias adecuadas, pudiendo acordarse la sustitución del féretro o de la caja exterior, si no se encontraran en buen estado, en el supuesto de cadáveres inhumados en féretros especiales.

3. De las actuaciones efectuadas por los servicios municipales o autonómicos se levantará acta, cuyo contenido se determinará reglamentariamente, debiendo conservarse por los servicios administrativos del cementerio y anotarse en el libro-registro.

Artículo 22. Procedimiento

1. La solicitud de exhumación deberá presentarse ante el organismo competente de acuerdo con lo previsto en los artículos anteriores, acompañada de certificado literal de defunción y de la licencia de enterramiento.

2. La autoridad competente notificará a los interesados, a través de los servicios funerarios correspondientes, el día y la hora de la práctica de la exhumación.

3. Transcurrido un mes desde la presentación de la solicitud sin que se haya dictado resolución autorizando la exhumación, se entiende que ésta ha sido estimada.

4. La autorización de exhumación podrá suspenderse o denegar-se, entre otras causas, por condiciones climatológicas extremas.

5. En todo caso, el plazo máximo a transcurrir desde la exhumación hasta la reinhumación de un cadáver no podrá exceder de cuarenta y ocho horas.

CAPÍTULO IV

De la conducción y traslado de cadáveres

Artículo 23. Conducción y transporte de cadáveres y restos cadavéricos dentro de la Comunidad Autónoma Valenciana

1. Los cadáveres sin inhumar del grupo II del artículo 9 podrán ser conducidos en féretros comunes dentro del territorio de la Comunidad Autónoma Valenciana, y tendrán que ser transportados en féretro de traslado cuando el transporte tenga lugar pasadas las 48 horas desde el fallecimiento o el destino final del mismo esté

ma Valenciana, excepte si es tracta de províncies limítrofes. En els casos en què es donen circumstàncies excepcionals, el facultatiu que certifique la defunció, o en el cas de cadàvers sotmesos a autòpsia el facultatiu que l'haja feta, ha d'establir les condicions de trasllat i inhumació.

2. Les restes cadavèriques, les criatures abortives i membres procedents d'amputacions s'han de transportar en caixes de restes.

Article 24. Comunicació del trasllat de cadàvers sense inhumar i prohibicions de trasllat de cadàvers o restes cadavèriques exhumats

1. No es poden fer trasllats de cadàvers classificats en el grup I, excepte quan s'utilitze fèretre especial i s'obtinga l'autorització prèvia de la Conselleria de Sanitat. Igualment es requereix autorització prèvia quan es tracte del trasllat previst en l'article 21.2 d'este reglament, i, en este cas, l'autorització de trasllat s'entén concedida amb la d'exhumació.

2. No necessiten autorització sanitària els trasllats o conduccions de cadàvers sense inhumar, de criatures abortives o membres procedents d'amputacions, bé siguen de persones vives o de cadàvers classificats en el grup II de l'article 9, així com les restes cadavèriques. Tampoc no en necessiten els trasllats a províncies limítrofes al territori de la Comunitat Autònoma Valenciana.

3. En els casos del paràgraf anterior, l'empresa funerària ha de comunicar el trasllat a l'autoritat autonòmica sanitària de la província en què s'origina, per mitjà del model de comunicació que es determine reglamentàriament, al qual s'ha d'adjuntar una còpia del certificat de defunció. Quan es faça alguna pràctica sanitària sobre el cadàver s'ha d'adjuntar, a més a més, la certificació a què es refereix l'article 36 d'este reglament.

Article 25. Mitjans de conducció i trasllat de cadàvers i de restes cadavèriques

1. La conducció i trasllat de cadàvers i restes cadavèriques es pot fer utilitzant algun dels següents mitjans de locomoció:

- Vehicles automòbils proveïts de la corresponent autorització per a la prestació del servei de transport funerari, d'acord amb la normativa vigent
- Furgons de ferrocarril de les característiques que assenyalen els organismes competents
- Barcos i avions d'acord amb les normes que regisquen en els convenis internacionals i que exigisquen les companyies aèries o de navegació marítimes.
- Qualsevol altre mitjà de transport que, amb caràcter excepcional, pugua ser autoritzat per l'autoritat competent. La competència per a atorgar esta autorització correspon a l'alcalde del municipi corresponent quan la destinació final del cadàver siga la mateixa localitat per als cadàvers del grup II, i a la Conselleria de Sanitat en els altres casos.

2. No es pot fer la conducció i el trasllat de cadàvers i restes cadavèriques en ambulàncies, taxis o cotxes de lloguer o de particulars, o en qualsevol altre mitjà que no estiga inclòs en l'apartat anterior.

Article 26. Conducció en cas de donació d'òrgans i teixits

1. En el territori de la Comunitat Autònoma Valenciana, quan el cadàver haja de ser objecte d'extracció d'òrgans per la condició de donant d'òrgans i teixits de la persona que va ser, no és obligatori la conducció i el trasllat de cadàvers en fèretre i vehicle mortuori.

2. En el supòsit anterior, el transport es pot fer immediatament al moment de la defunció, des del lloc en què haja ocorregut fins al centre sanitari on s'haja de fer l'extracció d'òrgans i teixits, en un vehicle autoritzat per al transport sanitari, i en un termini màxim de quatre hores des de la defunció. En estos casos no és necessari depositar el cadàver en un fèretre, però han d'adoptar-se les consideracions sanitàries adequades condicionant el cadàver amb material impermeable.

fuera del territorio de la Comunidad Autónoma Valenciana, excepto si se trata de provincias limítrofes a éste. En los casos en que se den circunstancias excepcionales, el facultativo que certifique la defunción, o en el caso de cadáveres sometidos a autopsia el facultativo que haya realizado la misma, establecerá las condiciones de traslado e inhumación.

2. Los restos cadavéricos, las criaturas abortivas y miembros procedentes de amputaciones serán transportados en cajas de restos.

Artículo 24. Comunicación del traslado de cadáveres sin inhumar y prohibiciones de traslado de cadáveres o restos cadavéricos exhumados

1. No se podrán realizar traslados de cadáveres clasificados en el grupo I, excepto cuando se utilice fèretre especial y se obtenga la autorización previa de la Conselleria de Sanidad. Igualmente se requiere autorización previa cuando se trate del traslado previsto en el artículo 21.2 de este Reglamento, en cuyo caso la autorización de traslado se entenderá concedida con la de exhumación

2. No precisan de autorización sanitaria los traslados o conducciones de cadáveres sin inhumar, de criaturas abortivas o miembros procedentes de amputaciones, bien sean de personas vivas o de cadáveres clasificados en el grupo II del artículo 9, así como los restos cadavéricos. Tampoco precisan de autorización los traslados a provincias limítrofes al territorio de la Comunidad Autónoma Valenciana.

3. En los casos del número anterior, la empresa funeraria comunicará el traslado a la autoridad autonómica sanitaria de la provincia en que se origine el mismo, mediante el modelo de comunicación que se determine reglamentariamente, al que se acompañará copia del certificado de defunción. Cuando se realice alguna práctica sanitaria sobre el cadáver se acompañará, además, la certificación a que se refiere el artículo 36 de este Reglamento.

Artículo 25. Medios de conducción y traslado de cadáveres y de restos cadavéricos

1. La conducción y traslado de cadáveres y restos cadavéricos se podrá realizar utilizando alguno de los siguientes medios de locomoción:

- Vehículos automóviles provistos de la correspondiente autorización para la prestación del servicio de transporte funerario, de acuerdo con la normativa vigente.
- Furgones de ferrocarril de las características que señalen los organismos competentes.
- Barcos y aviones de acuerdo con las normas que rijan en los Convenios internacionales y que exijan las compañías aéreas o de navegación marítimes.
- Cualquier otro medio de transporte que, con carácter excepcional, pueda ser autorizado por la autoridad competente. La competencia para otorgar esta autorización corresponde al Alcalde del municipio correspondiente cuando el destino final del cadáver sea la propia localidad para los cadáveres del grupo II, y a la Conselleria de Sanidad en los demás casos.

2. No se podrá realizar la conducción y traslado de cadáveres y restos cadavéricos en ambulancias, taxis o coches de alquiler o de particulares, o en cualquier otro medio que no sea de los señalados en el apartado anterior.

Artículo 26. Conducción en caso de donación de órganos y tejidos

1. En el territorio de la Comunidad Autónoma Valenciana, cuando el cadáver haya de ser objeto de extracción de órganos por la condición de donante de órganos y tejidos de la persona que fue, no será obligatoria la conducción y el traslado de cadáveres en fèretre y vehículo mortuorio.

2. En el supuesto anterior, el transporte se podrá realizar de inmediato al momento del fallecimiento, desde el lugar en que haya ocurrido hasta el centro sanitario donde se vaya a efectuar la extracción de órganos y tejidos, en un vehículo autorizado para el transporte sanitario, y en un plazo máximo de cuatro horas desde el fallecimiento. En este caso no será preciso depositar el cadáver en un fèretre, pero deben adoptarse las consideraciones sanitarias adecuadas acondicionando el cadáver con material impermeable.

3. El règim anterior procedix quan el lloc de defunció i el centre sanitari es troben en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma Valenciana.

Article 27. Requisits generals

1. No té el caràcter de trasllat la conducció de cadàvers que es facen per orde judicial.

2. El trasllat o la conducció d'un cadàver del grup II per via aèria necessita que, amb caràcter previ, se'n faça, com a mínim, la conservació transitòria. Si la duració del trasllat és superior a 72 hores des de la pràctica de la tanatopràxia fins a la inhumació o incineració, el cadàver s'ha d'embalsamar necessàriament.

3. La conducció o trasllat de cadàvers conservats transitòriament o embalsamats ha de fer-se per mitjà de fèretre de trasllat.

Article 28. Característiques tècniques dels vehicles

Per a l'atorgament de l'autorització per a la prestació del servei de transport funerari, els vehicles han de complir les característiques tècniques següents:

a) La distància existent des del final de la cabina del conductor fins a la porta posterior del vehicle, és a dir, l'habitacle, ha de ser la suficient per a contindre el fèretre i facilitar-ne la manipulació.

b) La separació de la cabina i l'habitacle ha de ser estanca

c) L'habitacle del fèretre, fins i tot els elements d'ornament, han de ser construïts amb material impermeable i de fàcil neteja i desinfecció.

Article 29. Prohibicions durant la conducció o el trasllat de cadàvers

Durant l'itinerari de conducció o trasllat d'un cadàver no es poden establir etapes de permanència del cadàver, excepte en els llocs d'etapa, definits en l'article 6 del present Reglament, o quan hi haja una autorització expressa de la Conselleria de Sanitat.

CAPÍTOL V

L'embalsament, conservació transitòria i altres pràctiques sanitàries sobre cadàvers i restes cadavèriques

Article 30. Regles generals

1. Les operacions de tanatopràxia i tanatoestètica sobre cadàvers, excepte la refrigeració, han de fer-se sempre amb posterioritat a l'emissió del certificat de defunció i de la inscripció de la mort en el Registre Civil.

2. Les autòpsies han de practicar-se d'acord amb la normativa reguladora de la matèria.

3. L'autòpsia no judicial amb finalitat d'investigació científica i la utilització de cadàvers per a l'ensenyança només poden fer-se en els casos i en les circumstàncies previstes en les disposicions vigents.

4. Sobre els cadàvers de donants d'òrgans, peces anatòmiques o teixits es poden fer els diversos mitjans de tanatopràxia previstos en el present reglament, immediatament després de realitzades les corresponents extraccions.

Article 31. La refrigeració i congelació de cadàvers

1. Perquè un cadàver puga ser sotmés a refrigeració han d'haver transcorregut, almenys, quatre hores des de la confirmació mèdica de la defunció.

2. El termini màxim al qual un cadàver pot ser sotmés a refrigeració és de sis dies, a excepció dels que es troben a disposició judicial. Per tant, una vegada transcorregut eixe termini ha de ser inhumat o incinerat immediatament, o, si no pot ser, congelat, embalsamat o conservat transitòriament.

Article 32. L'embalsament i la conservació transitòria

1. Les pràctiques d'embalsament i de conservació transitòria s'han de fer abans de transcorregudes les 48 hores següents a la defunció.

3. El règim anterior procedirà cuando el lugar de fallecimiento y el centro sanitario se encuentren en el ámbito territorial de la Comunidad Autónoma Valenciana.

Artículo 27. Requisitos generales

1. No tendrá el carácter de traslado la conducción de cadáveres que se realicen por orden judicial.

2. El traslado o conducción de un cadáver del grupo II por vía aérea precisará que, con carácter previo, se proceda, como mínimo, a su conservación transitoria. Si la duración del traslado va a ser superior a 72 horas desde la práctica de la tanatopraxia hasta la inhumación o incineración, se procederá necesariamente a su embalsamamiento.

3. La conducción o traslado de cadáveres conservados transitóriamente o embalsamados debe realizarse mediante fèretre de traslado.

Artículo 28. Características técnicas de los vehículos

Para el otorgamiento de la correspondiente autorización para la prestación del servicio de transporte funerario, los vehículos deben cumplir las siguientes características técnicas:

a) La distancia existente desde el final de la cabina del conductor hasta la puerta trasera del vehículo, es decir, el habitáculo, será la suficiente para contener el fèretre y facilitar su manipulación.

b) La separación de la cabina y el habitáculo ha de ser estanca.

c) El habitáculo del fèretre, incluso los elementos de ornamento, deben ser contruidos con material impermeable y de fàcil limpieza y desinfección.

Artículo 29. Prohibiciones durante la conducción o traslado de cadáveres

Durante el itinerario de conducción o traslado de un cadáver no se pueden establecer etapas de permanencia del mismo, salvo en los lugares de etapa, definidos en el artículo 6 del presente reglamento, o cuando medie autorización expresa de la Conselleria de Sanidad.

CAPÍTULO V

Del embalsamamiento, conservación transitoria y otras prácticas sanitarias sobre cadáveres y restos cadavéricos

Artículo 30. Reglas generales

1. Las operaciones de tanatopraxia y tanatoestética sobre cadáveres, salvo la refrigeración, deben realizarse siempre con posterioridad a la emisión del correspondiente certificado de defunción y de la inscripción de la muerte en el Registro Civil.

2. Las autopsias deben realizarse conforme con lo que disponga la normativa reguladora de la materia.

3. La autopsia no judicial con finalidad de investigación científica y la utilización de cadáveres para la enseñanza sólo pueden realizarse en los casos y en las circunstancias previstas en las disposiciones vigentes.

4. Sobre los cadáveres de donantes de órganos, piezas anatómicas o tejidos se podrán realizar los distintos medios de tanatopraxia contemplados en el presente reglamento, inmediatamente después de realizadas las correspondientes extracciones.

Artículo 31. De la refrigeración y congelación de cadáveres

1. Para que un cadáver pueda ser sometido a refrigeración deberá haber transcurrido, al menos, cuatro horas desde la confirmación médica del fallecimiento.

2. El plazo máximo que un cadáver puede ser sometido a refrigeración será de seis días, con excepción de los que se encuentren a disposición judicial, por lo que transcurrido dicho plazo deberá ser inmediatamente inhumado o incinerado, o, en su defecto, congelado, embalsamado o conservado transitóriamente.

Artículo 32. Del embalsamamiento y la conservación transitoria

1. Las prácticas de embalsamamiento y de conservación transitoria se deberán realizar antes de transcurridas las 48 horas siguientes al fallecimiento.

2. Quant als cadàvers sotmesos a refrigeració i congelació, el termini assenyalat en l'apartat anterior es computa des del moment que el cadàver s'extrau de la cambra frigorífica.

Article 33. Obligatorietat de la tanatopràxia

1. La conservació transitòria d'un cadàver és obligatòria quan la inhumació o incineració s'hagen de fer després d'haver transcorregut 48 hores des de la defunció, o en el supòsit previst per a l'exposició pública del cadàver o quan per raons sanitàries ho determine el metge tanatòleg responsable de les pràctiques.

2. L'embalsamament d'un cadàver ha de ser, així mateix, obligatori quan haja de ser inhumat o incinerat transcorregudes 72 hores des de la defunció.

3. En la determinació dels terminis anteriors no computa el període durant el qual el cadàver haja estat refrigerat o congelat, d'acord amb l'article 31.2 d'este reglament.

Article 34. Temps màxim abans de donar destinació final al cadàver

Els cadàvers embalsamats i els conservats transitòriament no poden romandre en el domicili mortuori per un període superior a les 96 hores i 72 hores, respectivament. Transcorregut este termini han de ser conduïts immediatament a la seua destinació final.

Article 35. Personal habilitat per a fer operacions de tanatopràxia i de tanatoestètica

1. Les operacions d'embalsamament i de conservació transitòria sobre cadàvers han de ser realitzades per un metge designat lliurement per la família del difunt, i requerixen una autorització de la Conselleria de Sanitat, sense perjudici de l'autorització judicial que pugua ser necessària, d'acord amb la legalitat vigent. No obstant això, les pràctiques de restauració amb fins estètics poden ser efectuades per personal ben acreditat, qualificat i informat documentalment de les causes de defunció.

2. L'acreditació dels professionals que duguen a terme qualsevol de les pràctiques previstes en este capítol l'atorgarà la Conselleria de Sanitat, que en desplegament d'este reglament fixarà els criteris i els requisits per a accedir a l'acreditació.

Article 36. Procediment

1. La sol·licitud d'autorització d'embalsamament o conservació transitòria l'ha de presentar un familiar o un representant degudament autoritzat, i s'hi ha d'adjuntar un certificat mèdic de defunció en què conste la data i l'hora de la mort, la llicència de soterrament i, si és el cas, el permís judicial per a l'embalsamament. En cas d'haver sigut conservat en cambra frigorífica, el certificat expedit per la persona responsable de la conservació.

2. S'entén estimada la petició si transcorre el termini de 12 hores comptat des de la recepció de la sol·licitud d'autorització a què fa referència l'apartat anterior i no s'hi ha dictat cap resolució.

3. Els metges o el personal acreditat que practiquen les operacions previstes en este capítol han d'emetre una acta de la pràctica mortuòria feta, de la qual es responsabilitzen, i han de remetre una còpia del certificat en un termini màxim de 24 hores a la Conselleria de Sanitat.

4. Els titulars de cementeris o tanatoris dotats de locals per a pràctiques sanitàries sobre cadàvers han de portar un llibre registre diari, numerat en totes les pàgines i diligenciat per la Conselleria de Sanitat, en el qual s'han d'anotar nom, cognoms i número del document nacional d'identitat, o document equivalent del difunt, data i hora de la intervenció, classe d'intervenció o pràctica, nom del metge i personal que hi ha actuat, i també la procedència i la destinació del cadàver.

Article 37. Autorització per a l'ús de restes cadavèriques amb fins docents o d'investigació

La Conselleria de Sanitat pot autoritzar l'ús de cadàvers amb finalitats docents o científiques, si ho demana prèviament un centre oficial d'ensenyança o investigació, i amb l'autorització expressa de la família del finat, que ha estat prèviament informada de manera fefaent. No es necessita cap autorització familiar per a restes cadavèriques que es troben en fossa comuna més d'un any.

2. Respecto de los cadáveres sometidos a refrigeración y congelación, el plazo señalado en el apartado anterior se computará desde el momento en que el cadáver se extraiga de la cámara frigorífica.

Artículo 33. Obligatoriedad de la tanatopraxia

1. La conservación transitoria de un cadáver es obligatoria cuando la inhumación o incineración vayan a realizarse transcurridas 48 horas desde la defunción, o en el supuesto previsto para la exposición pública del cadáver o cuando por razones sanitarias lo determine el médico tanatólogo responsable de las prácticas.

2. El embalsamamiento de un cadáver será, asimismo, obligatorio cuando deba ser inhumado o incinerado transcurridas 72 horas desde la defunción.

3. En la determinación de los plazos anteriores no computa el período durante el que el cadáver haya estado refrigerado o congelado, de acuerdo con el artículo 31.2 de este Reglamento.

Artículo 34. Tiempo máximo antes de dar destino final al cadáver

Los cadáveres embalsamados y los conservados transitoriamente no pueden permanecer en el domicilio mortuario por un período superior a las 96 horas y 72 horas, respectivamente. Transcurrido este plazo deben ser inmediatamente conducidos a su destino final.

Artículo 35. Personal habilitado para la realización de operaciones de tanatopraxia y de tanatoestética

1. Las operaciones de embalsamamiento y de conservación transitoria sobre cadáveres han de ser realizadas por un médico designado libremente por la familia del difunto, y requieren de la correspondiente autorización de la Conselleria de Sanidad, sin perjuicio de la autorización judicial que pueda ser necesaria, de acuerdo con la legalidad vigente. No obstante, las prácticas de restauración con fines estéticos podrán ser efectuadas por personal debidamente acreditado, cualificado e informado documentalmente de las causas de defunción.

2. La acreditación de los profesionales que realicen cualquiera de las prácticas contempladas en este capítulo la otorgará la Conselleria de Sanidad, que en desarrollo de este Reglamento fijará los criterios y los requisitos para acceder a dicha acreditación.

Artículo 36. Procedimiento

1. La solicitud de autorización de embalsamamiento o conservación transitoria se presentará por un familiar o representante debidamente autorizado, acompañando a la misma certificado médico de defunción en el que consten la fecha y la hora de la muerte, la licencia de enterramiento y, en su caso, el permiso judicial para el embalsamamiento. En caso de haber sido conservado en cámara, el certificado expedido por la persona responsable de la conservación.

2. Transcurrido el plazo de 12 horas contado desde la recepción de la solicitud de autorización a la que hace referencia el apartado anterior sin que se haya dictado resolución, se entenderá estimada la petición.

3. Los médicos o el personal acreditado que practiquen las operaciones previstas en este capítulo deberán emitir un acta de la práctica mortuoria realizada, responsabilizándose de la misma, y debiendo remitir en un plazo máximo de 24 horas una copia del certificado a la Conselleria de Sanidad.

4. Los titulares de cementerios o tanatorios dotados de locales para prácticas sanitarias sobre cadáveres deberán llevar un libro-registro diario, numerado en todas sus páginas y diligenciado por la Conselleria de Sanidad, en el que se anoten nombre, apellidos y número del Documento Nacional de Identidad o documento equivalente del difunto, fecha y hora de la intervención, clase de intervención o práctica, nombre del médico y personal actuante, así como la procedencia y destino del cadáver.

Artículo 37. Autorización para el uso de restos cadavéricos con fines docentes o de investigación

La Conselleria de Sanidad podrá autorizar el uso de cadáveres con finalidades docentes o científicas, previa petición al respecto de un centro oficial de enseñanza o investigación, y con la autorización expresa de la familia del finado previamente informada de modo fehaciente. No se precisará autorización familiar para restos cadavéricos que se hallen en fosa común más de un año.

Article 38. Definicions tècniques i condicions higienicosanitàries

1. Pel que fa a este reglament, la temperatura de refrigeració és la que oscil·la entre els 4 graus centígrads sobre zero i els 2 graus centígrads sota zero, i la de congelació s'establix en 18 graus centígrads sota zero.

2. Els paraments interiors de les cambres de refrigeració i congelació de cadàvers han de ser de material impermeable, de fàcil neteja i desinfecció, i s'han de mantindre en perfectes condicions d'higiene i salubritat. Estes instal·lacions han de disposar de sistemes de control permanent de temperatura.

3. Llevat que haja de sotmetre's a conservació transitòria o embalsament, un cadàver només pot ser tret de la cambra de refrigeració o congelació per al trasllat immediat al cementeri o al lloc d'incineració.

4. La inhumació o incineració s'han de fer en temps no superior a les 6 hores des del moment d'eixida de la cambra o vehicle refrigerat corresponent, i han d'utilitzar un mitjà de transport que assegure que el cadàver no arriba a una temperatura superior als 12 graus centígrads.

5. Els locals on es duguen a terme pràctiques sanitàries sobre cadàvers han d'estar refrigerats de manera que es mantinguen a una temperatura de 18 graus centígrads. Les parets i els sòls han de ser impermeables i de fàcil neteja i desinfecció. Les unions dels barandats entre si i amb el sòl han de ser arrodonides. El sòl ha de ser de material llis i antilliscant, amb un pendent superior a l'1% cap als desagües.

6. Els locals assenyalats en l'apartat anterior han d'estar dotats dels elements següents:

a) Sistema de renovació d'aire que garantisca com a mínim 6 renovacions per hora.

b) Taula d'acer inoxidable o d'un altre material fàcilment llavable i desinfectable.

c) Utensilis necessaris per a fer les intervencions.

d) Piques amb preses d'aigua freda i calenta.

e) Material desinfectant.

f) Guants i tovalles d'un sol ús. Les tovalles es poden substituir per un eixugador de mans.

g) Servicis higiènics, vestidor i dutxes independents, annexos al local o locals de pràctiques sanitàries.

h) Cambres frigorífiques per a la conservació de cadàvers.

7. En el cas de conservació transitòria, la tècnica ha de consistir, com a mínim, en la introducció de substàncies conservadores líquides en les masses musculars i en les cavitats corporals. Quan no siga possible la introducció d'una substància líquida, pot substituir-se per un mètode de conservació en sec, a base de productes anti-sèptics.

8. En el cas de l'embalsament, la tècnica ha de consistir, com a mínim, en la injecció intraarterial generalitzada d'un líquid fixador i conservador, el qual fa simultàniament el drenatge de la sang venosa, complementada amb la introducció en les grans cavitats del mateix líquid o d'un altre també conservador, i acaba amb el taponament dels orificis naturals. En cadàvers necropsiats, la tècnica ha de consistir, com a mínim, en l'extracció de tots els líquids corporals (sang, orina, contingut digestiu, etc.) i del paquet visceral que ha d'estar dins d'un líquid fixador durant un mínim de dotze hores. Tot seguit es procedix a la injecció intraarterial d'un líquid fixador i conservador, per a finalitzar amb el taponament dels orificis naturals.

9. Els residus que es generen en estes operacions han de ser manipulats i gestionats d'acord amb el que estableix la legislació vigent sobre residus sanitaris.

CAPÍTOL VI
Els tanatoris

Article 39. Tanatoris

En matèria de tanatoris es considera vigent el Decret 12/1995, de 10 de gener, del Consell de la Generalitat, amb les modificacions següents:

Artículo 38. Definiciones técnicas y condiciones higiénico-sanitarias

1. A los efectos de este Reglamento, la temperatura de refrigeración oscilará entre los 4 grados centígrados sobre cero y los 2 grados centígrados bajo cero, y la de congelación se establece en 18 grados centígrados bajo cero.

2. Los paramentos interiores de las cámaras de refrigeración y congelación de cadáveres deberán ser de material impermeable, de fácil limpieza y desinfección, y se mantendrán en perfectas condiciones de higiene y salubridad. Estas instalaciones dispondrán de sistemas de control permanente de temperatura.

3. Salvo que vaya a someterse a conservación transitoria o embalsamamiento, un cadáver sólo podrá extraerse de la cámara de refrigeración o congelación para su traslado inmediato al cementerio o lugar de incineración.

4. La inhumación o incineración se deberán realizar en tiempo no superior a las 6 horas desde el momento de salida de la cámara o vehículo refrigerado correspondiente, debiéndose utilizar un medio de transporte que asegure que el cadáver no alcanzará una temperatura superior a los 12 grados centígrados.

5. Los locales donde se realicen prácticas sanitarias sobre cadáveres deberán estar refrigerados de modo que se mantengan a una temperatura de 18 grados centígrados. Las paredes y suelos serán impermeables, de fácil limpieza y desinfección. Las uniones de los tabiques entre sí y con el suelo serán redondeadas. El suelo será de material liso y antideslizante, con una pendiente superior al 1% hacia los desagües.

6. Los locales señalados en el apartado anterior deberán estar dotados de los siguientes elementos:

a) Sistema de renovación de aire que garantice como mínimo 6 renovaciones por hora.

b) Mesa de acero inoxidable o de otro material fácilmente lavable y desinfectable.

c) Utensilios necesarios para la realización de las intervenciones.

d) Fregaderos con tomas de agua fría y caliente.

e) Material desinfectante.

f) Guantes y toallas de un solo uso, pudiendo sustituirse éstas por secador de manos.

g) Servicios higiénicos, vestidor y duchas independientes, anejas al local o locales de prácticas sanitarias.

h) Cámaras frigoríficas para la conservación de cadáveres.

7. En el caso de conservación transitoria, la técnica consistirá, como mínimo, en la introducción de sustancias conservadoras líquidas en las masas musculares y en las cavidades corporales. Cuando no sea posible la introducción de una sustancia líquida, podrá sustituirse por un método de conservación en seco, a base de productos antisépticos.

8. En el caso del embalsamamiento, la técnica consistirá, como mínimo, en la inyección intraarterial generalizada de un líquido fijador y conservador, el cual realiza simultáneamente el drenaje de la sangre venosa, complementada con la introducción en las grandes cavidades del mismo u otro líquido conservador, finalizando con el taponamiento de los orificios naturales. En cadáveres necropsiados, la técnica consistirá, como mínimo, en la extracción de todos los líquidos corporales (sangre, orina, contenido digestivo, etc.) y del paquete visceral que permanecerá dentro de un líquido fijador durante un mínimo de doce horas. Acto seguido se procederá a la inyección intraarterial de un líquido fijador y conservador, para finalizar con el taponamiento de los orificios naturales.

9. Los residuos que se generen en estas operaciones deberán ser manipulados y gestionados de acuerdo con lo establecido en la legislación vigente sobre residuos sanitarios.

CAPÍTULO VI
De los tanatorios

Artículo 39. Tanatorios

En materia de tanatorios se considera vigente el Decreto 12/1995, de 10 de enero, del Consell de la Generalitat, con las siguientes modificaciones:

- a) La sala de tanatopràxia s'ha d'ajustar al que preveuen els articles 38.5 i 38.6 d'este reglament.
- b) L'autorització dels tanatoris correspondrà als ajuntaments, amb un informe previ favorable de la Conselleria de Sanitat.
- c) L'habilitació personal per a les operacions de tanatopràxia i tanatoestètica es regularà en la normativa de desplegament del present decret.

Article 40. Exposició del cadàver en llocs públics

1. Pot autoritzar-se l'exposició del cadàver en llocs públics, prèvia conservació transitòria, per un període no superior a 48 hores des que es va produir la defunció. La Conselleria de Sanitat fixarà les condicions sanitàries, si és el cas.
2. En casos excepcionals, i per causa justificada, pot autoritzar-se la pròrroga del termini establert en el paràgraf anterior fins a les 96 hores, sempre que les condicions de conservació o les circumstàncies meteorològiques no ho desaconsellen.

CAPÍTOL VII
Els cementeris

Article 41. Quantitat i característiques mínimes

Tots els municipis, independentment o associats, han de prestar el servei de cementeri, d'acord amb els requisits que estableix este reglament. No obstant, el Consell de la Generalitat, a l'empara del que disposa la normativa de règim local, pot dispensar la prestació d'este servei si resultara impossible o de molt difícil compliment.

Article 42. Emplaçament dels cementeris de nova construcció

1. L'emplaçament de cementeris de nova construcció ha d'adequar-se al previst en el planejament urbanístic.
2. En tot cas, el terreny en què es pretenga l'emplaçament ha de reunir les condicions següents:
- 2.1. En l'entorn del terreny destinat a la construcció d'un cementeri ha d'establir-se un perímetre de protecció de 25 metres d'amplària, que quan hi haja planejament ha d'estar qualificat com a zona dotacional del nou cementeri.
- Esta zona ha d'estar enjardinada i, en tot cas, lliure de qualsevol classe de construccions. No és necessari l'enjardinament quan l'entorn natural del cementeri no ho requereisca.
- 2.2. A partir del perímetre d'esta primera zona de protecció s'ha d'establir una segona zona de terreny de 225 metres d'amplària, en la qual únicament es poden autoritzar:
- a) Instal·lacions de caràcter industrial no alimentàries o de serveis tècnics per a les infraestructures urbanístiques i d'equipament comunitari.
- b) Vivendes unifamiliars.
- c) Explotacions agropecuàries.
- Estos tres tipus d'usos han de ser facultativament assignats en la redacció dels plans urbanístics, en funció de cada situació concreta en el municipi.

Article 43. Idoneïtat del terreny

1. La idoneïtat del terreny triat per a l'emplaçament d'un cementeri s'ha de comprovar per mitjà d'un estudi hidrogeològic.
2. L'estudi ha de definir el funcionament hidrogeològic del subsòl de la zona situada en l'entorn de l'emplaçament del cementeri, ha d'establir, a partir de les metodologies adequades, les litologies i estructures dels materials, el gruix de la zona no saturada, tipus de porositat i concloure sobre el risc potencial d'afectació de les aigües subterrànies.

Article 44. Ampliació de cementeris existents

1. L'ampliació d'un cementeri està subjecta als mateixos requisits d'emplaçament exigits als de nova construcció. No obstant, es pot autoritzar l'ampliació d'un cementeri si es manté una distància mínima de 50 metres respecte a les vivendes unifamiliars que hi haja.

- a) La sala de tanatopraxia se ajustará a lo previsto en los artículos 38.5 y 38.6 de este Reglamento.
- b) La autorización de los tanatorios corresponderá a los Ayuntamientos, previo informe favorable de la Conselleria de Sanidad.
- c) La habilitación personal para las operaciones de tanatopraxia y tanatoestética se regulará en la normativa de desarrollo del presente Decreto.

Artículo 40. Exposición del cadáver en lugares públicos

1. Podrá autorizarse la exposición del cadáver en lugares públicos, previa conservación transitoria, por un período no superior a 48 horas desde que se produjo la defunción. La Conselleria de Sanidad fijará las condiciones sanitarias, en su caso.
2. En casos excepcionales, y por causa justificada, podrá autorizarse la prórroga del plazo establecido en el párrafo anterior hasta las 96 horas, siempre que las condiciones de conservación o las circunstancias meteorológicas no la desaconsejen.

CAPÍTULO VII
De los cementerios

Artículo 41. Número y características mínimas

Todos los municipios, independientemente o asociados, deben prestar el servicio de cementerio, de acuerdo con los requisitos que establece este Reglamento. No obstante, el Consell de la Generalitat, al amparo de lo dispuesto en la normativa de régimen local, podrá dispensar la prestación de dicho servicio si resultara imposible o de muy difícil cumplimiento.

Artículo 42. Emplazamiento de los cementerios de nueva construcción

1. El emplazamiento de cementerios de nueva construcción deberá adecuarse a lo previsto en el planeamiento urbanístico.
2. En todo caso, el terreno en el que se pretenda el emplazamiento deberá reunir las siguientes condiciones:
- 2.1. En el entorno del terreno destinado a la construcción de un nuevo cementerio debe establecerse un perímetro de protección de 25 metros de ancho, que cuando exista planeamiento debe estar calificado como zona dotacional del nuevo cementerio.
- Esta zona debe estar ajardinada y, en todo caso, libre de toda clase de construcciones. No será necesario el ajardinamiento cuando el entorno natural del cementerio no lo requiera.
- 2.2. A partir del perímetro de esta primera zona de protección se ha de establecer una segunda zona de terreno de 225 metros de anchura, en la que únicamente se podrán autorizar:
- a) Instalaciones de carácter industrial no alimentarias o de servicios técnicos para las infraestructuras urbanísticas y de equipamiento comunitario.
- b) Viviendas unifamiliares.
- c) Explotaciones agropecuarias.
- Estos tres tipos de usos deben ser facultativamente asignados en la redacción de los planes urbanísticos, en función de cada situación concreta en el municipio.

Artículo 43. Idoneidad del terreno

1. La idoneidad del terreno elegido para el emplazamiento de nuevo cementerio se ha de comprobar mediante un estudio hidrogeológico.
2. El estudio definirá el funcionamiento hidrogeológico del subsuelo de la zona situada en el entorno del emplazamiento del cementerio, estableciendo, a partir de las metodologías adecuadas, las litologías y estructuras de los materiales, el grosor de la zona no saturada, tipo de porosidad y concluyendo sobre el riesgo potencial de afectación de las aguas subterráneas.

Artículo 44. Ampliación de cementerios existentes

1. La ampliación de un cementerio está sujeta a los mismos requisitos de emplazamiento exigidos a los de nueva construcción. No obstante, se podrá autorizar la ampliación de un cementerio hasta un mínimo de 50 metros respecto de las viviendas unifamiliares existentes.

2. Pel que fa a este reglament, s'entén per ampliació de cementeris tota modificació que comporte augment de superfície o l'ampliació del nombre total d'unitats de soterrament. La resta de modificacions té el caràcter de reforma.

3. L'estudi hidrogeològic referit en l'article anterior, únicament serà exigible en el cas que l'ampliació del cementeri es faça fora del recinte existent ja autoritzat.

4. La reforma de cementeris no està subjecta a les normes d'emplaçament regulades en els articles anteriors.

Article 45. Condicionants d'indole urbanística

1. Els plans generals han d'incloure, entre els documents informatius, un estudi sobre les necessitats de superfície en funció del nombre de defuncions previsibles que, en relació amb el servei de cementeri, es poden preveure en l'àmbit del planejament redactat.

2. Les diferents figures de planejament han d'ajustar-se, en el moment de la seua revisió, al que preveu este reglament sobre emplaçaments de cementeris.

3. En la tramitació de plans generals, de plans parcials i de plans especials, sempre que incidisquen directament o indirectament en les condicions d'emplaçament de cementeris, i una vegada aprovats inicialment per l'autoritat local, s'ha de sol·licitar un informe a la Conselleria de Sanitat.

Article 46. Documentació de l'expedient de construcció i ampliació de cementeris

1. Els expedients de construcció i ampliació de cementeris han d'incloure la documentació següent:

a) Informe urbanístic on conste que l'emplaçament del cementeri és el previst en el planejament urbanístic vigent. En el cas que no hi haja previsió d'emplaçament, és necessari l'informe de la Comissió Territorial d'Urbanisme on conste que s'ha seguit el procediment específic per a ubicar este ús.

b) Estudi hidrogeològic del terreny, on consten les seues característiques de permeabilitat, la situació del nivell freàtic i/o els nivells de contaminació de possibles aqüífers i també la direcció del flux subterrani.

c) Projecte de construcció o ampliació que ha de contindre una memòria firmada per tècnic competent on es faça constar:

- El lloc d'emplaçament.
- L'extensió prevista de l'ampliació o nova construcció.
- La distància en línia recta fins a la zona de població més pròxima.
- Les comunicacions existents amb la zona urbana.
- La distribució dels diferents serveis, recintes, edificis i jardins.
- La memòria de les obres que s'han de fer i la classe de materials que han d'utilitzar-se en els murs i tancaments de les edificacions.
- El nombre, tipus i característiques de les construccions funeràries destinades a inhumacions.
- El sistema previst per a l'eliminació de rebutjos i residus sòlids i líquids.

2. Els expedients de reforma de cementeris han d'incloure la documentació anterior, excepte l'estudi hidrogeològic i l'informe urbanístic.

3. L'autorització administrativa d'un cementeri requereix l'informe sanitari vinculant sobre el projecte.

Article 47. Capacitat del cementeri

La capacitat que ha de tindre un cementeri ha de determinar-se en funció del nombre de defuncions ocorregudes en el terme municipal durant els últims anys, així com de la seua evolució. Cada cementeri, igualment, ha de disposar d'un nombre de sepultures que possibilita fer-se càrrec dels soterrars que es prevegen per als 20 anys següents a la construcció, i de terreny suficient per a poder incrementar este nombre de sepultures segons les necessitats previstes per als 25 anys següents.

2. A los efectos de este Reglamento, se entiende por ampliación de cementerios toda modificación que comporte aumento de superficie o la ampliación del número total de unidades de enterramiento. El resto de modificaciones tiene el carácter de reforma.

3. El estudio hidrogeológico referido en el artículo anterior únicamente será exigible en el caso de que la ampliación del cementerio se haga fuera del recinto existente ya autorizado.

4. La reforma de cementerios no está sujeta a las normas de emplazamiento reguladas en los artículos anteriores.

Artículo 45. Condicionantes de indole urbanística

1. Los Planes Generales deben incluir, entre los documentos informativos, un estudio sobre las necesidades de superficie en función del número de defunciones previsibles que, en relación con el servicio de cementerio, se pueden prever en el ámbito del planeamiento redactado.

2. Las diferentes figuras de planeamiento deben ajustarse, en el momento de su revisión, a lo previsto en este Reglamento sobre emplazamientos de cementerios.

3. En la tramitación de Planes Generales, de Planes Parciales y de Planes Especiales, siempre que incidan directa o indirectamente en las condiciones de emplazamiento de cementerios, y una vez aprobados inicialmente por la autoridad local, se deberá solicitar informe al respecto de la Conselleria de Sanidad.

Artículo 46. Documentación del expediente de construcción y ampliación de cementerios

1. Los expedientes de construcción y ampliación de cementerios deben incluir la siguiente documentación:

a) Informe urbanístico donde conste que el emplazamiento del cementerio es el previsto en el planeamiento urbanístico vigente. En el caso de que no haya previsión de emplazamiento, es necesario el informe de la Comisión Territorial de Urbanismo donde conste que se ha seguido el procedimiento específico para ubicar este uso.

b) Estudio hidrogeológico del terreno, donde consten sus características de permeabilidad, la situación del nivel freático y/o los niveles de contaminación de posibles acuíferos y también la dirección del flujo subterráneo.

c) Proyecto de construcción o ampliación que ha de contener una memoria firmada por técnico competente donde se haga constar:

- El lugar de emplazamiento.
- La extensión prevista de la ampliación o nueva construcción.
- La distancia en línea recta hasta la zona de población más próxima.
- Las comunicaciones existentes con la zona urbana.
- La distribución de los diferentes servicios, recintos, edificios y jardines.
- La memoria de las obras a realizar y la clase de materiales que deben utilizarse en los muros y cierres de las edificaciones.
- El número, tipo y características de las construcciones funerarias destinadas a inhumaciones.
- El sistema previsto para la eliminación de desechos y residuos sólidos y líquidos.

2. Los expedientes de reforma de cementerios deben incluir la documentación anterior, excepto el estudio hidrogeológico y el informe urbanístico.

3. La autorización administrativa de un cementerio requiere el informe sanitario vinculante sobre el proyecto.

Artículo 47. Capacidad del cementerio

La capacidad que debe tener un cementerio debe determinarse en función del número de defunciones ocurridas en el término municipal durante los últimos años, así como de su evolución. Cada cementerio, igualmente, debe disponer de un número de sepulturas que posibilite hacerse cargo de los enterramientos que se prevean para los 20 años siguientes a su construcción, y de terreno suficiente para poder incrementar este número de sepulturas según las necesidades previstas para los siguientes 25 años.

Article 48. Instal·lacions mínimes

1. Tots els cementeris han de comptar, a més d'un nombre corresponent de sepultures, amb les instal·lacions següents:

a) Un local destinat al depòsit de cadàvers. Estos depòsits poden ser utilitzats com a sales d'autòpsies quan reunisquen les condicions previstes a continuació:

– Sòl i parets de material impermeable, de fàcil neteja.
– La unió del barandat i del sòl, i dels barandats entre si, ha de ser ardonada.

– El sòl ha de tindre un pendent superior a l'1% en direcció al desagüe.

– Una taula d'autòpsies d'acer inoxidable o d'un altre material impermeable de fàcil neteja i desinfecció, amb desagüe i aigua freda i calenta.

– Instrumental necessari per a la realització de la intervenció i material per a la seua desinfecció.

– Servicis sanitaris, vestidor i dutxes, independents i annexos a la sala d'autòpsia, per a ús exclusiu del metge forense i el personal auxiliar que efectue l'autòpsia.

b) Un sector destinat a l'enterrament de restes humanes procedents d'avortaments, d'intervencions quirúrgiques, de mutilacions i de criatures abortives.

c) Un ossari general destinat a recollir les restes provinents de les exhumacions la comporta de registre de les quals no ha de ser inferior a 0,4 x 0,4 metres.

d) Un forn destinat a la destrucció de robes i objectes que no siguin restes humanes i procedisquen de l'evacuació i neteja de l'interior de les sepultures.

e) Columbaris per a la col·locació d'urnes i una zona destinada a escampar les cendres procedents de les incineracions.

f) Instal·lacions d'aigua i servicis higiènics.

2. Cada cementeri ha de portar un llibre-registre oficial en què s'han d'anotar les dades que es determinen reglamentàriament i, entre altres:

a) Les inhumacions i exhumacions que es facen, amb especificació del número d'orde, el nom, cognoms i número del document nacional d'identitat del difunt o del titular de la resta, la data i l'hora de defunció i la causa.

b) Facultatiu que firma la defunció i el número de col·legiat, i acta oficial de defunció que especifique si la causa de la mort el fa ser un cadàver del grup I o II.

Les dades anteriors es poden registrar en suport informàtic.

Article 49. Condicions de les sepultures

1. En la construcció dels nínxols dels cementeris s'han d'observar les condicions següents:

a) Les dimensions internes dels nínxols han de ser de 0,90 metres d'amplària, 0,75 m. d'alçària i 2,60 m. de profunditat. Les de xiquets, de 0,50 m. per 0,50 m., amb una profunditat d'1,60 m.

b) El sòl dels nínxols ha de tindre un pendent mínim de l'1% cap a l'interior.

2. Per a la construcció de nínxols han d'utilitzar-se sistemes que garantisquen una certa estanquitat de l'estructura i que, al mateix temps, permeten la suficient ventilació per porositat. El sistema ha d'evitar l'eixida a l'exterior de líquids i olors i facilitar la destrucció del cos, aïllant totalment este procés del medi, per raons sanitàries i d'higiene.

3. Els nínxols que integren els blocs de nínxols, les fosses, les tombes, els mausoleus i els panteons han de complir també els requisits establits en els apartats anteriors.

4. En cap cas es poden construir nínxols nous sobre altres ja existents, si no és que esta eventualitat estiguera ja prevista en el projecte original per a una segona fase.

5. En el cas que s'utilitzen nínxols prefabricats prèviament homologats per l'òrgan autonòmic o estatal competent, la separació vertical i horitzontal dels nínxols ha d'estar donada per les característiques tècniques de cada sistema constructiu.

6. Els columbaris han de tindre com a mínim 0,40 metres d'amplària per 0,40 metres d'alçària i 0,60 metres de profunditat.

Artículo 48 Instalaciones mínimas

1. Todos los cementerios deberán contar, además de con el número correspondiente de sepulturas, con las siguientes instalaciones:

a) Un local destinado al depósito de cadáveres. Estos depósitos pueden ser utilizados como salas de autopsias cuando reúnan las condiciones previstas a continuación:

– Suelo y paredes de material impermeable, de fácil limpieza.
– La unión del tabique y del suelo, y de los tabiques entre sí, debe ser redondeada.

– El suelo debe tener una pendiente superior al 1% en dirección al desagüe.

– Una mesa de autopsias de acero inoxidable o de otro material impermeable de fácil limpieza y desinfección, con desagüe y agua fría y caliente.

– Instrumental necesario para la realización de la intervención y material para su desinfección.

– Servicios sanitarios, vestidor y duchas, independientes y anexos a la sala de autopsia, para uso exclusivo del médico forense y el personal auxiliar que efectúe la autopsia.

b) Un sector destinado al entierro de restos humanos procedentes de abortos, de intervenciones quirúrgicas, de mutilaciones y de criaturas abortivas.

c) Un osario general destinado a recoger los restos provenientes de las exhumaciones

cuya compuerta de registro no será inferior a 0,4 x 0,4 metros.

d) Un horno destinado a la destrucción de ropas y objetos que no sean restos humanos y procedan de la evacuación y limpieza del interior de las sepulturas.

e) Columbarios para la colocación de urnas y una zona destinada a esparcir las cenizas procedentes de las incineraciones.

f) Instalaciones de agua y servicios higiénicos.

2. Cada cementerio debe llevar un libro-registro oficial en donde se anotarán los datos que se determinen reglamentariamente y, entre otros:

a) Las inhumaciones y exhumaciones que se realicen, con especificación del número de orden, el nombre, apellidos y número del Documento Nacional de Identidad del difunto o del titular del resto, la fecha y hora de defunción y la causa.

b) Facultativo que firma la defunción y el número de colegiado, y acta oficial de defunción que especifique si la causa de la muerte lo hace ser un cadáver del grupo I o II.

Los datos anteriores se podrán registrar en soporte informático.

Artículo 49. Condiciones de las sepulturas

1. En la construcción de los nichos de los cementerios se han de observar las siguientes condiciones:

a) Las dimensiones internas de los nichos deben ser de 0,90 metros de ancho, 0,75 m. de altura y 2,60 m. de profundidad. Las de niños, de 0,50 m. por 0,50 m., con una profundidad de 1,60 m.

b) El suelo de los nichos debe tener una pendiente mínima del 1% hacia el interior.

2. Para la construcción de nichos deben utilizarse sistemas que garanticen una cierta estanquidad de su estructura y, al mismo tiempo, permitan la suficiente ventilación por porosidad. El sistema debe evitar la salida al exterior de líquidos y olores y facilitar la destrucción del cuerpo, aislando totalmente este proceso del medio, por razones sanitarias y de higiene.

3. Los nichos que integran los bloques de nichos, las fosas, las tumbas, los mausoleos y los panteones deben cumplir también los requisitos establecidos en los apartados anteriores.

4. En ningún caso se podrán construir nichos nuevos sobre otros ya existentes, a menos que esta eventualidad estuviera ya prevista en el proyecto original para una segunda fase.

5. En el caso de que se utilicen nichos prefabricados previamente homologados por el órgano autonómico o estatal competente, la separación vertical y horizontal de los nichos vendrá dada por las características técnicas de cada sistema constructivo.

6. Los columbarios tendrán como mínimo 0,40 metros de ancho por 0,40 metros de alto y 0,60 metros de profundidad.

Article 50. Soterrament de cadàvers directament en terra

1. El soterrament de cadàvers directament en terra queda subjecte a les condicions següents:

a) Profunditat mínima de 2 metres, amplària de 0,80 metres i llargària de 2,5 metres com a mínim; amb separacions no inferiors a 0,5 metres entre fosses, i amb reserva de fosses de mesures especials.

b) Terreny amb una permeabilitat suficient o fet permeable per una capa de sauló d'un mínim de 40 cm. de gruixària o equivalent.

c) Utilització de sistemes que assegurin una certa estanquitat i, al mateix temps, permeten una ventilació suficient. El sistema ha d'evitar l'eixida a l'exterior de líquids i olors i facilitar la destrucció del cos, aïllant totalment este procés del medi, per raons sanitàries i d'higiene, i ha d'estar subjecte a la valoració establida en l'estudi hidrogeològic corresponent.

2. En el cas que s'utilitzen sistemes prefabricats, degudament homologats, la separació entre fosses està determinada per les mateixes condicions del model prefabricat i pel disseny del projecte tècnic realitzat per a la seua implantació.

Article 51. Autorització d'altres tècniques constructives i d'altres llocs de soterrament

1. La Conselleria de Sanitat pot autoritzar, per a les construccions funeràries destinades a inhumacions, tècniques constructives diferents de l'obra convencional, sempre que garantiscuen que es produirà el procés de descomposició cadavèrica i de mineralització de les despulles en condicions higienicosanitàries i així s'acredite per mitjà dels informes i les proves tècniques adequades.

2. La Conselleria de Sanitat pot autoritzar, igualment, la construcció de panteons especials, com ara criptes i semblants, en esglésies, i en recintes diferents dels cementeris, amb un informe previ favorable de la Conselleria de Sanitat i d'informació pública per un termini de quinze dies. Finalitzada l'obra de construcció, el titular ho comunicarà a la direcció territorial de la Conselleria de Sanitat, la qual ha d'ordenar la realització de la visita d'inspecció de fi d'obra per a comprovar el compliment de les condicions sanitàries aplicables al cas.

3. El procediment s'adequarà a la normativa vigent de règim local.

Article 52. Concessió de sepultures

1. L'entitat propietària del cementeri adjudica, d'acord amb els seus reglaments aprovats i amb la legislació vigent de règim local, els diferents nínxols, fosses o mausoleus a les persones interessades. Si es tracta de cementeris públics les persones interessades adquireixen un dret d'ús que s'extingix d'acord amb el que estableix la legislació aplicable. La mateixa naturalesa té el dret adjudicat quan el seu titular haja de construir la fossa o mausoleu funerari.

2. En el cas de cementeris privats, l'adquisició dels drets sobre nínxols, fosses o mausoleus s'adquirir o perd d'acord amb el que preveu el dret civil i este reglament.

Article 53. Declaració d'estat de ruïna de les sepultures

1. Les fosses, els nínxols i els mausoleus que amenacen ruïna són declarats en este estat per mitjà d'un expedient contradictori, en el qual es consideren part interessada les persones titulars del dret sobre les fosses, els nínxols o els mausoleus, com també, si és el cas, el titular del cementeri.

2. Es considera que les construccions estan en estat de ruïna quan no pugen ser reparades per mitjans normals o quan el cost de la reparació siga superior al cinquanta per cent del cost estimat a preus actuals per a la seua construcció.

3. Declarades en estat de ruïna les fosses, els nínxols o els mausoleus objecte de l'expedient, l'alcalde ha d'ordenar l'exhumació del cadàver per a la immediata inhumació en el lloc que determine el titular del dret sobre la fossa, el nínxol o el mausoleu que haja sigut declarat en estat de ruïna. Tot açò s'ha de comunicar abans de manera feaent al titular. En el cas que el titular no dispose res, la inhumació s'ha de fer en la fossa comuna del mateix cementeri.

Artículo 50. Enterramiento de cadáveres directamente en tierra

1. El enterramiento de cadáveres directamente en tierra queda sujeto a las siguientes condiciones:

a) Profundidad mínima de 2 metros, ancho de 0,80 metros y largo de 2,5 metros como mínimo; con separaciones no inferiores a 0,5 metros entre fosas, y con reserva de fosas de medidas especiales.

b) Terreno con una permeabilidad suficiente o permeabilidad por una capa de sablón de un mínimo de 40 cm. de espesor o equivalente.

c) Utilización de sistemas que aseguren una cierta estanqueidad y al mismo tiempo permitan la suficiente ventilación. El sistema debe evitar la salida al exterior de líquidos y olores y facilitar la destrucción del cuerpo, aislando totalmente este proceso del medio, por razones sanitarias y de higiene, y debe estar sujeto a la valoración establecida en el correspondiente estudio hidrogeológico.

2. En el caso de que se utilicen sistemas prefabricados, debidamente homologados, la separación entre fosas vendrá determinada por las propias condiciones del modelo prefabricado y por el diseño del proyecto técnico realizado para su implantación.

Artículo 51. Autorización de otras técnicas constructivas y de otros lugares de enterramiento

1. La Conselleria de Sanidad podrá autorizar, para las construcciones funerarias destinadas a inhumaciones, técnicas constructivas diferentes de la obra convencional, siempre que garanticen que se producirá el proceso de descomposición cadavérica y de mineralización de los despojos en condiciones higiénico-sanitarias y así se acredite mediante los informes y las pruebas técnicas adecuadas.

2. La Conselleria de Sanidad podrá autorizar, igualmente, la construcción de panteones especiales, tales como criptas, bóvedas y similares, en iglesias, y en recintos distintos de los cementerios, previo informe favorable de la Conselleria de Sanidad y de información pública por el plazo de quince días. Finalizada la obra de construcción, el titular de la misma lo comunicará a la Dirección Territorial de la Conselleria de Sanidad, la cual ordenará la realización de la visita de inspección de fin de obra al objeto de comprobar el cumplimiento de las condiciones sanitarias aplicables al caso.

3. El procedimiento se adecuará a la normativa vigente de régimen local.

Artículo 52. Concesión de sepulturas

1. La entidad propietaria del cementerio adjudicará, de acuerdo con sus reglamentos aprobados y con la legislación vigente de régimen local, los diferentes nichos, fosas o mausoleos a los interesados, que tratándose de cementerios públicos adquirirán en relación con ellos un derecho de uso que se extingue de acuerdo con lo establecido en la legislación aplicable. La misma naturaleza tendrá el derecho adjudicado cuando su titular haya de construir la fosa o mausoleo funerario.

2. En el caso de cementerios privados, los derechos sobre nichos, fosas o mausoleos se adquirirán o perderán de acuerdo con lo previsto en el Derecho Civil y en este Reglamento.

Artículo 53. Declaración de estado de ruina de las sepulturas

1. Las fosas, nichos y los mausoleos que amenacen ruina serán declarados en este estado por medio de un expediente contradictorio, en el que se considerarán parte interesada las personas titulares del derecho sobre las fosas, los nichos o los mausoleos citados, como también, si procede, el titular del cementerio.

2. Se considerará que aquellas construcciones están en estado de ruina cuando no puedan ser reparadas por medios normales o cuando el coste de la reparación sea superior al cincuenta por ciento del coste estimado a precios actuales para su construcción.

3. Declaradas en estado de ruina las fosas, los nichos o los mausoleos objeto del expediente, el Alcalde ordenará la exhumación del cadáver para su inmediata inhumación en el lugar que determine el titular del derecho sobre la fosa, el nicho o el mausoleo que haya sido declarado en estado de ruina, previo requerimiento que con este fin se le hará de forma fehaciente. En el caso de que el titular no dispusiese nada a este respecto, la inhumación se realizará en la fosa común del mismo cementerio.

4. Acabada l'exhumació dels cadàvers, l'ajuntament ha d'enderrocar les fosses, els nínxols o els mausoleus declarats en estat de ruïna, de manera immediata i al seu càrrec. En els cementeris de titularitat privada, l'obligació de demolició correspon al titular, i, si este no ho fa, l'ajuntament ho pot executar a càrrec de l'obligat.

5. La declaració de l'estat de ruïna d'una fossa, un nínxol o un mausoleu comporta l'extinció del dret del seu titular. En conseqüència, tant l'exhumació per a la immediata inhumació com l'enderrocament de les fosses o el mausoleu no donen, per sí mateixos, lloc a cap tipus d'indemnització.

Article 54. Suspensió de soterraments

En el cas que s'estime necessari per raons sanitàries o d'esgotament transitori o definitiu de la capacitat, els ajuntaments o els titulars dels cementeris afectats poden suspendre-hi els soterraments, amb un informe previ favorable de la Conselleria de Sanitat, sempre que proveïsquen el que faça falta per a no interrompre el servei.

Article 55. Clausura definitiva de cementeris

Sense perjudi del que estableix la legislació que resulta dels convenis celebrats amb la Santa Seu i la resta d'esglésies, confessions i comunitats religioses, correspon a la Conselleria de Sanitat la competència per a autoritzar la clausura definitiva dels cementeris i el trasllat total o parcial de les restes, i ha de comunicar a l'ajuntament l'execució de la clausura dels cementeris sitis en el seu terme municipal.

Article 56. Canvi de destinació

Sense perjudi del que estableix la legislació vigent, el canvi de destinació d'un cementeri requerix l'autorització prèvia de clausura i la seua execució.

Article 57. Compliment d'obligacions

1. Tots els cementeris i la resta de llocs autoritzats de soterrament, amb independència de quina siga la seua naturalesa jurídica i la seua titularitat, estan sotmesos al règim i als requisits sanitaris establits en este reglament.

2. Per al control del compliment de les condicions i requisits previstos en esta norma, es poden fer les inspeccions que es consideren necessàries, tant per la Conselleria de Sanitat com per altres òrgans autonòmics o municipals.

3. Tots els cementeris s'han de regir per un reglament de règim interior, que ha d'aprovar l'ajuntament respectiu, amb un informe previ favorable, sobre els aspectes sanitaris, de la Conselleria de Sanitat.

CAPÍTOL VIII

Les infraccions, sancions i règim sancionador

Article 58. Infraccions

Tenen la consideració d'infraccions d'acord amb el que preveu l'article 35 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat, les accions i omissions següents:

1. Infraccions lleus

a) L'incompliment de l'obligació de les empreses funeràries de comunicar els trasllats de cadàvers a l'òrgan autonòmic competent.

b) L'incompliment de portar els registres establits en els articles 18.1, 36.4 i 48.2.

c) L'incompliment del que s'ha establert per als cotxes fúnebres en l'article 28.

2. Infraccions greus:

a) No tindre els llibres de registres que estableixen els articles 18.1, 36.4 i 48.2.

b) Impedir l'actuació dels inspectors, degudament acreditats, en els establiments o instal·lacions regulats en este reglament

c) L'obertura d'un fèretre tancat sense les autoritzacions corresponents

4. Acabada la exhumación de los cadáveres, las fosas, los nichos o los mausoleos declarados en estado de ruina serán derribados por el Ayuntamiento a su cargo y de modo inmediato. En los cementerios de titularidad privada, la obligación de demolición corresponde al titular, y si éste no precediese a la misma, el Ayuntamiento lo podrá ejecutar a cargo del obligado.

5. La declaración del estado de ruina de una fosa, un nicho o un mausoleo comporta la extinción del derecho de su titular. En consecuencia, tanto la exhumación para la inmediata inhumación como el derribo de las fosas o el mausoleo no darán, por sí mismos, lugar a ningún tipo de indemnización.

Artículo 54. Suspensión de enterramientos

En el supuesto de que por razones sanitarias o de agotamiento transitorio o definitivo de su capacidad se estime necesario, los Ayuntamientos o los titulares de los cementerios afectados podrán suspender los enterramientos en los mismos, previo informe favorable de la Conselleria de Sanidad, proveyendo lo necesario, en todo caso, para no interrumpir el servicio.

Artículo 55. Clausura definitiva de cementerios

Sin perjuicio de lo establecido en la legislación vigente resultante de los Convenios celebrados con la Santa Sede y demás iglesias, confesiones y comunidades religiosas, corresponderá a la Conselleria de Sanidad la competencia para autorizar la clausura definitiva de los cementerios y el traslado total o parcial de los restos, debiendo comunicar el correspondiente Ayuntamiento la ejecución de la clausura de los cementerios sitos en su término municipal.

Artículo 56. Cambio de destino

Sin perjuicio de lo establecido en la legislación vigente, el cambio de destino de un cementerio requerirá la previa autorización de clausura y su ejecución.

Artículo 57. Cumplimiento de obligaciones

1. Todos los cementerios y demás lugares autorizados de enterramiento, con independencia de cuál sea su naturaleza jurídica y su titularidad, están sometidos al régimen y a los requisitos sanitarios establecidos en este Reglamento.

2. Para el control del cumplimiento de las condiciones y requisitos previstos en esta norma, se podrán realizar las inspecciones que se consideren necesarias, tanto por la Conselleria de Sanidad como por otros órganos autonómicos o municipales.

3. Todos los cementerios se regirán por un reglamento de régimen interior, que será aprobado por el Ayuntamiento respectivo, previo informe favorable, sobre los aspectos sanitarios, de la Conselleria de Sanidad.

CAPÍTULO VIII

De las infracciones, sanciones y régimen sancionador

Artículo 58. Infracciones

Tendrán la consideración de infracciones, con arreglo a lo previsto en el artículo 35 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, las siguientes acciones y omisiones:

1. Infracciones leves:

a) El incumplimiento de la obligación de las empresas funerarias de comunicar los traslados de cadáveres al órgano autonómico competente.

b) El incumplimiento de la llevanza de los registros establecidos en los artículos 18.1, 36.4 y 48.2

c) El incumplimiento de lo establecido para los coches fúnebres en el artículo 28.

2. Infracciones graves:

a) Carecer de los libros de registros establecidos en los artículos 18.1, 36.4 y 48.2.

b) Impedir la actuación de los inspectores, debidamente acreditados, en los establecimientos o instalaciones regulados en este Reglamento.

c) La apertura de un fèretre cerrado sin las autorizaciones correspondientes.

d) L'incompliment del que s'ha establert per a l'exhumació de cadàvers o restes cadavèriques en els articles 21 i següents.

e) La conducció i trasllat de cadàvers en mitjans diferents dels previstos en l'article 25.

f) L'exposició de cadàvers en llocs públics sense l'autorització corresponent.

g) La reincidència en la comissió d'infraccions lleus en els últims tres mesos.

3. Infraccions molt greus:

a) El soterrament de cadàvers, restes cadavèriques, criatures abortives o membres procedents d'amputacions en lloc no autoritzat.

b) La realització de pràctiques de tanatopràxia en llocs o per personal no autoritzat.

c) La conducció, trasllat i soterrament de cadàvers sense el fèretre corresponent.

d) La reincidència en la comissió de faltes greus en els últims cinc anys.

Article 59. Sancions

1. Les accions i omissions constitutives d'infraccions, segons el que preveu l'article anterior són objecte de les sancions administratives corresponents, amb la instrucció prèvia del procediment corresponent, sense perjudici de les responsabilitats civils, penals o d'un altre orde que hi puguen concórrer.

2. Les infraccions a què es referix l'article 58 d'este reglament han de ser sancionades amb multa, d'acord amb el que disposa l'article 36 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat

3. En els supòsits d'infraccions molt greus el Consell de la Generalitat podrà acordar, d'acord amb el que disposa l'article 36.2 de la Llei 14/1986, de 25 d'abril, General de Sanitat, el tancament temporal de l'establiment, instal·lació o servici per un termini màxim de cinc anys.

Article 60. Òrgans competents per a la imposició de sancions

Pel que fa a la quantia de les sancions i als òrgans competents per a imposar-les, cal ajustar-se al que disposa el Decret 44/1992, de 16 de març, del Consell de la Generalitat, pel qual es determinen el procediment, les sancions i la competència sancionadora en relació amb les infraccions sanitàries i d'higiene alimentària.

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació

DECRET 49/2005, de 4 de març, del Consell de la Generalitat, pel qual es regula el passaport per a gossos, gats i furons. [2005/X2543]

En els últims anys el sector dels animals de companyia ha adquirit una considerable importància a la Comunitat Valenciana.

A causa de la varietat de documents existents que certifiquen l'estat sanitari, vacunacions, desparasitació, aspectes de conducta, així com altres tractaments dels esmentats animals, es fa necessari unificar-los tots en un únic document que reculla totes estes actuacions.

El Reglament (CE) número 998/2003 del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de maig de 2003, pel qual s'aproven les normes zoosanitàries aplicables als desplaçaments d'animals de companyia sense ànim comercial, i es modifica la Directiva 92/65/CEE, del Consell, harmonitza les normes zoosanitàries aplicables als desplaçaments dels animals de companyia sense finalitat comercial a l'àmbit territorial de la Unió Europea i determina l'obligatorietat d'un passaport que acompanye els animals en els esmentats desplaçaments. Així, a partir del dia 1 d'octubre de 2004 els gossos, gats i furons que realitzen desplaçaments a l'àmbit de la Unió Europea hauran d'anar acompanyats d'un passaport, este passaport haurà de complir els requisits que ha de tindre una targeta sanitària.

d) El incumplimiento de lo establecido para la exhumación de cadáveres o restos cadavéricos en el artículo 21 y siguientes.

e) La conducción y traslado de cadáveres en medios distintos a los previstos en el artículo 25.

f) La exposición de cadáveres en lugares públicos sin la autorización correspondiente.

g) La reincidencia en la comisión de infracciones leves en los últimos tres meses.

3. Infracciones muy graves:

a) El enterramiento de cadáveres, restos cadavéricos, criaturas abortivas o miembros procedentes de amputaciones en lugar no autorizado.

b) La realización de prácticas de tanatopraxia en lugares o por personal no autorizado.

c) La conducción, traslado y enterramiento de cadáveres sin el correspondiente féretro.

d) La reincidencia en la comisión de faltas graves en los últimos cinco años.

Artículo 59. Sanciones

1. Las acciones y omisiones constitutivas de infracciones, según lo previsto en el artículo anterior, serán objeto de las sanciones administrativas correspondientes, previa instrucción del oportuno procedimiento, sin perjuicio de las responsabilidades civiles, penales o de otro orden que puedan concurrir.

2. Las infracciones a que se refiere el artículo 58 de este Reglamento serán sancionadas con multa, de acuerdo con lo que dispone el artículo 36 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad

3. En los supuestos de infracciones muy graves, el Consell de la Generalitat podrá acordar, de acuerdo con lo dispuesto en el artículo 36.2 de la Ley 14/1986, de 25 de abril, General de Sanidad, el cierre temporal del establecimiento, instalación o servicio por el plazo máximo de cinco años.

Artículo 60. Órganos competentes para la imposición de sanciones

En lo referente a la cuantía de las sanciones, así como órganos competes para su imposición, se estará a lo dispuesto en el Decreto 44/1992, de 16 de marzo, del Consell de la Generalitat, por el que se determinan el procedimiento, las sanciones y la competencia sancionadora en relación con las infracciones sanitarias y de higiene alimentaria.

Conselleria de Agricultura, Pesca y Alimentación

DECRETO 49/2005, de 4 de marzo, del Consell de la Generalitat, por el que se regula el pasaporte para perros, gatos y hurones. [2005/X2543]

En los últimos años el sector de los animales de compañía ha adquirido una considerable importancia en la Comunidad Valenciana.

Debido a la variedad de documentos existentes que certifican el estado sanitario, vacunaciones, desparasitaciones, aspectos conductuales, así como otros tratamientos de los citados animales, se hace necesario unificarlos todos en un único documento que recoja todas estas actuaciones.

El Reglamento (CE) n° 998/2003 del Parlamento Europeo y del Consejo, de 26 de mayo de 2003, por el que se aprueban las normas zoosanitarias aplicables a los desplazamientos de animales de compañía sin ánimo comercial, y se modifica la Directiva 92/65/CEE, del Consejo, armoniza las normas zoosanitarias aplicables a los desplazamientos de los animales de compañía sin finalidad comercial en el ámbito territorial de la Unión Europea y determina la obligatoriedad de un pasaporte que acompañe a los animales en los mencionados desplazamientos. Así, a partir del día 1 de octubre de 2004 los perros, gatos y hurones que realicen desplazamientos en el ámbito de la Unión Europea habrán de ir acompañados de un pasaporte, cumpliendo el mencionado pasaporte los requisitos que ha de tener una tarjeta sanitaria.